

142

శ్రీ రామచంద్ర

శ్రీ లవతకథ

12

ద్వితీయభాగము

—:0:—

ఇది

బాలాంత్రపువేంకటరావుచే

ప్రకటింపఁబడియె

రెండవకూర్పు 5000

///

రాజమహేంద్రవరము

అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామినాయఁడుగారిచే

సరస్వతీ పబ్లికేషన్ నందు ముద్రితము

1926

(ఆల్ రైట్స్ రిజర్వుడు)

దీని వెల 6 అణాలు]

[అంచెకూలి కాక

B

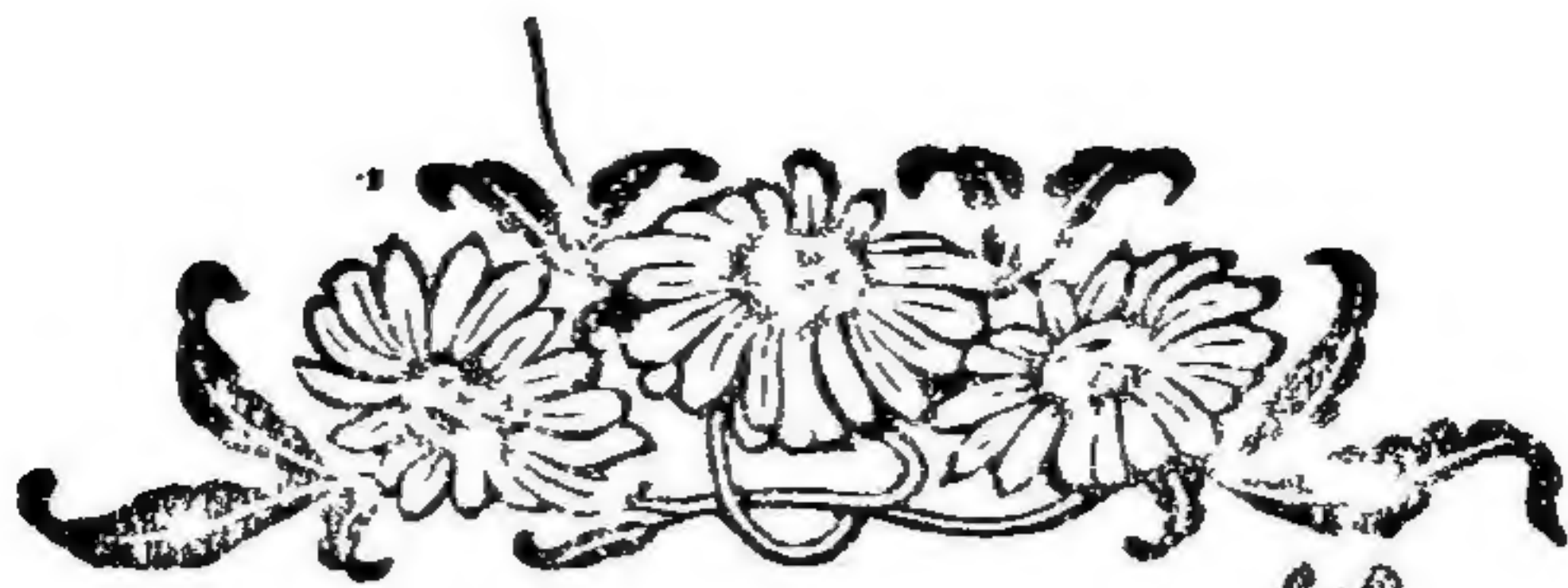
విషయ సూచిక

—:0:—

పా.ల.

1. గాజుల గారి దేవి కథ	...	1
2. గ్రహణ గారి కథ	...	2
3. పోలిస్వర్గమునకు వెళ్ళు కథ	...	6
4. పోలాలమా వాస్య కథ	...	7
5. కరుళ్ళ గారి దేవి కథ	...	10
6. విశ్వేశ్వరంగార్థము కథ	...	12
7. ఉదయగుంజమనోము కథ	...	13
8. గుంజమ గారి నోము కథ	...	14
9 చిక్కుళ్ళ గారి	...	15
10. తవుడు గారి	...	16
11. శాకదాసము కథ	...	17
12. చద్దికూటి మంగళవారముల కథ	...	19
13. గేగుల గారి కథ	...	20
14. పండుతొడిబూలములనోము కథ	...	22
15. మునికార్తి కవతము	...	23
16. కన్నెతుల సెమ్మ కథ	...	29

	పుట.
17. కాటుకశారి కథ	31
18. అట్లమీద ఆనవువ్వు కథ	32
19. పడుపువ్వులనోము కథ	33
20. కార్తిక చలిమిళ్ళనోము కథ	38
21. తరగనాదివారముల కథ	40
22. గుమ్మడశారి కథ	42
23. వువ్వులతాంబూలములనోము కథ	44
24. గంధంతాంబూలాలనోము కథ	45
25. నిశ్శీతాంబూలాలనోము కథ	46
26. పసపుతాంబూలముల కథ	46
27. మాఘశారి కథ	46
28. బాలాదివారముల కథ	48
29. బచ్చలిశారి కథ	51
30. ధైర్యక్షేత్ర కథ	53
31. చిలుకుముగ్గులనోము కథ	55
32. బొమ్మలనోము	58
	మరియొక విధము.
	60

శ్రీరామచంద్ర

శ్రీ లవత కథలు

ద్వితీయ భాగము

1. గాజులగారి దేవి కథ.

ఒక గ్రామానికి కోడలు గాజులగారిదేవి నోముపట్టి ఉల్లంఘనము చేసెను. అందుచేత ఆమెను చూచి అంతా చిట చిట లాడుచుండేవారు. ఇరుగుచిటచిట పొరుగుచిటచిట అత్తా చిటచిట మానూచిటచిట మగదూచిటచిట ఎవరుచూస్తే వాళే ఇలాగున్నారని యాచిన్నది విచారించుచు, అడవిలోనికి పోయి తిరుగుచుండెను. అంతట వార్షతీర్థమేళ్ళగులు భూమిపాలించుటకువచ్చి, ఆచిన్నదానినిచూచి ఏమి? ఆలాగు విచారించుచు తిరుగుచున్నారని యడిగిరి. అందుకామె ఇరుగు పొరుగు అత్తా మామ మగడు నన్నుచూస్తే కోపంగా ఉంటారు. అందుచేత అందరికి కోపమైతే ఎల్లు బ్రతుకెసస ఇలా తిరుగుచున్నారని చెప్పెను. ఆలాగుకాదమ్మా! నీవు గాజులగారిదేవి నోముపట్టి ఉల్లంఘనచేసినావు. ఆకాదణమున నిన్ను చూచిన అందరికి కోపముగా నున్నది. నీవు తిరిగి ఆనోముపట్టి

ఉద్యాపనము చేసుకుంటే నిన్ను అంతా ప్రేమతో చూస్తారు అని పార్వతీదేవి చెప్పింది. అప్రకారము ఆమె యింటికి వెళ్ళి ఆనామనోచుకొని యథావిధిగ ఉద్యాపనము చేసుకోగా అప్పటినుండి ఆమె అందరికీ ఇష్టమైనది కలవయ్యెను.

దీనికి ఉద్యాపనము:—ఒక ముత్తయిదువ్వులు తీసుకొని వచ్చి ఆమెకు ఇష్టమైన గాజులు తొడిగించి, తలంటి, నీళ్ళు పోసి, చీర చీకలగుడ్డ ఇచ్చి పిండివంటలతో భోజనము పెట్ట వలెను. ఇట్టి శిష్టిగా ఫలముతప్పదు. కథలోపమైనను ప్రతి లోపము కాకూడదు.

2. గ్రహణశారికథ.

ఒక బ్రాహ్మణునికు నలుగురుకొడుకులును, ఒక కూతురును కలరు. ఆకూతురు ఘట్టిసరోజ మొదలుచేసుకొని రాత్రివురుగులు గాను పగలు మనిషిగా అగుచుండేది. రాత్రివేళ శల్లి ఆవుగులు లను పోగుచేసుకొని విచారించుచుండేది. ఆలాగున ఒకరిగా కొన్నాళ్ళకు ఆపిల్లి శల్లిని పుట్టింటికి తీసుకొని వెళ్ళునిమిత్త మె అన్న గారువచ్చి, అమ్మాయి! పిల్లగు ఏడాదివెళ్లిపోయి, గురుక ఒకవారి పుట్టింటికి రమ్మని పిలిచెను. ఆమె ఇప్పుడు కాదు ముందువస్తాను అని చెప్పెను. అమాబలుపని ఆతడు వెళ్ళిపోయెను. తరువాత నాలుగేండ్లు అయిపోయినట్లు మరల అన్నవచ్చి అమ్మాయి రమ్మమని పిలువగా ఇప్పుడు కాదు వస్తానులే! అని జవాబుచె

పెళ్ళి. ఆమాటలకు నశే అని అతడుమె వెళ్ళిపోయెను. పిల్ల
పెద్దదెనకొంది పురుగులు ఎక్కువకాజొచ్చెను. ఆపురుగులు
రాత్రి తల్లి జాగ్రతగా కాపాడుచుండెను. అంతట ఆపిల్లకా పది
నంవత్సరములు యీడువచ్చెను. అప్పుడు తిరుగా అన్నగాడు
వచ్చి, ఇప్పుడె నానీవువచ్చినగాని లేనియెడల నీకుమేలులేము
మాకునీవులేవు. అని గట్టిన్నోచేయగా ఆమె మరోమాట చెప్ప
లేక కోడండ్రవద్దకు వెళ్ళి నాలుగురోజులు పిల్లను చూచుచుం
డెనరా? అని యడిగినదట. వారు మావల్ల కాదనిరి. అప్పుడు
నాలుగోకోడలు నేనుచూచెదను మీరు వెళ్ళిరండిని చెప్పెను.
ఆబ్రాహ్మణునిబార్య నాలుగోకోడలిని తలుపుచాటునకు తీసి
కొనిపోయి పగలంతమానముపిల్ల, రాత్రి పురుగులున, రాత్రి
మాత్రము ఆపురుగులు చెదిరిపడడా క్రింద గుంటతీసి దీపము
పెట్టుకొనినదిమొదలు జాగ్రతగా గుంటలోకి పోగుచేసుకొని
ఒక్కచురుగైతా పోకుండా చూడవలయునమ్మా! అని చిచ్చి
కూతొసినామె కొప్పించి పుట్టింటికి వెళ్ళెను. అంత దీనాలు
పెట్టేసరికి వంటచేసి మామగారికి భర్తకు భోజనముపెట్టి ఆపిల్లను
గుంటవద్ద చాచవేసి పడుండబెట్టి నాలుగవ కోడలొప్పివద్ద
పరుండెను. తరువాత ఆపిల్ల పురుగులగుచుండగా వాటినిన్నిటిని
గుంటలోనికిత్రోసి తెల్లవాటినదొక చూచుచుండెను. అంతట
ఆమెభర్త, ఇది నామొద్దకు రావడము లేదు. ఎక్కడికో
పోవుచున్నది. అని అనుమానపడి మూడురోజు లైనతరువాత

నాలుగురోజున దీపాలు పెట్టగానే భోజనము చేసి ఆచిన్నది
 పడుకొనే గదిగోడమీద కూర్చుండెను. అంతట ఆమెభోజనము
 చేసి మామూలుప్రకారము ఆపిల్ల నా కనిపెట్టుకొని కూర్చుండె
 ను. ఆ గాత్రచర్య అంతయు గోడమీద నుండి యాబాహ్మణ
 చిన్నవాడుచూచి తెల్లవారిన తరువాత దిగినచ్చి అయ్యో!
 నాకెల్లెలు ఇంతకష్టపడుచున్నది, ఇదియేమి? అనిభార్యఁడగి
 నాలుగురోజులనుంచి యేమి చేస్తూన్నావు? నాకు కనపడడం
 లేదేమి? అనికోపపడెను. ఈలాగంటిపని మీఅమ్మ నాకువప్ప
 చెప్పింది. అందుకుచేత కనిపెట్టుకొని యుండవలసి వచ్చినది.
 అని యామె చెప్పగా, ఈమరవస్థ యీమెకు ఎందుచేతవచ్చి
 నో అని విచారమును పొంది అడవిలోనికి పోయి ఆకుమీద
 ఆకు వాకమీదపోక వేనుకొని తలక్రిందు మీదకాళ్ళు పెట్టు
 కొని తిష్ఠుచేయ మొదలుపెట్టెను. అంతట అక్కడికి పార్వతీ
 పరమేశ్వరులు భూమిపాలింను నిమిత్తమైవచ్చి యాసమీప
 మున మునిషినంచారము కలిగి యున్నట్టు కనపడు చున్నది,
 చూడవలెనని పార్వతీదేవి ఈశ్వరుని అడిగెను. ఆడవాళ్ళతో
 ఇదేవిక్కు పద్ధువెళ్ళవద్దఅని ఈశ్వరుఁడుచెప్పగా ఆలాకాదు,
 చూడవలయును అని పార్వతీదేవి భర్తను తినుకొనిపెళ్ళి తప
 స్సు చేయుచున్న యాబ్రాహ్మణచిన్నవానినిచూచెను. అట్లు
 చూచి ఏమి అబ్బాయీ! యీలా తపస్సు చేయుచున్నావు?
 అని యడిగెను. అందుకా బ్రాహ్మణచిన్నవాఁడు “వీరేమి ఆ

అ? తీర్చే నాగా? మీ కెందను? పెళ్ళిచేసిన "కవిజవా
 ..అలా కాదునాయనా! ఆ రెడ్డివారముమీమే, తీర్చే
 మీమే, చెప్పరా సీర" నని పార్వతీపర మేశ్వరులు అడిగిరి
 మాచెల్లెలుగిరి. అది సుదయవగలు మ' మి గాత్రపు గులు
 గాను అగుచున్నది. అది మొదలచేసినో తొలుగుకొనినోరి అట్లు
 తపస్సుచేయుచున్నానని చూగగాహ్మణ చిన్న పాడు చెప్పెను.
 అప్పుడు పార్వతీపర మేశ్వరులు నిన్ను దృష్టిచూచి మీచెల్లెలు
 క్రిందటి జన్మమున రజస్వలై ఉంటేలోకలిపించి. ఆదోషముచేత
 యీగావచ్చినది. కాబట్టి ఆమె ప్రేక్షణగొనినోమీ పట్టి చిక్ర
 మప్రకారము ఉన్యాయము చేయించినయెడల ఆదోషము పో
 వునని చెప్పి అదృశ్యులైరి. అప్పు ధాగ్రాహ్మణ చిన్న నా డిం
 టికి వచ్చు పార్వతీపర మేశ్వరులు చెప్పిన గ్రహణగొనినోమీ చె
 ల్లెలిదేతి పట్టి చిక్ర వ్యాపనము చేయించెను. అంతట ఆరావము
 పోయి అపిల్ల గాత్ర, కిగలబిప్పటిగా గుండెను. తనుహిత శల్లి
 వచ్చి పిల్లి రక్తములాగున ఉండలు చూచి ముగుపటి చిన్న
 ము శేమి లేకపోవుటను సంతోషించుచు "ఎచటి? అమ్మా
 యీ! ఏలా పోయిందావు సీగు? వుట?" అని కోరి టను అడిగెను.
 అప్పుడు చిన్నకోడలు, అత్తగారు వెళ్ళినది మొదలు భక్తతన
 మీద అనుమానము పడుట, అడవికి వెళ్ళి బ్రాహ్మణగొనినోమీ
 వట్టిచుట మొదలగు సంగతి లన్ని పూర్వగుచ్చినట్లు చెప్పి న
 ది గ్రహణగొనినోమీ పట్టుటచేత పోయినదని చెప్పి, ఉడుకో!

మీమామూని! అని అపిల్లను అత్తగారి కప్పుంచు

దీనికి ఉత్తరపదము:—సూర్యగ్రహణము

గా పసపు, పొండుము, పిండి, బియ్యము, వ్రత, బెల్లము
ఎత్తణలతో పండితీలో పెట్టి, పిడిచీచిడిచే నెత్తన ఇంట్లో పె
ట్టి, సూర్యగ్రహణము నాడు కథ చెప్పి, అమితము నేనుకొని,
తొమ్మిదోజూత తొమ్మిదిపద్యములు, తొమ్మిదిపద్యములు,
తొమ్మిదిపద్యములు నాయనము, తొమ్మిదిపద్యములు నాయనము
జుట్టికీలోపెట్టి, వాతంత్రీకి మూడునాడు, చీక, కరకు కడ పెట్టి
ఒకమాత్రమునుచుచు నాయనము మూడునాడు.

3. పోలి స్వర్గమునకు వెళ్ళు కథ.

అనగనగా ఒకచాళీదీ. కాకి కలలుకొని కొడుకులునలుగు
రు కోడళ్ళు కలరు. ఆచాళీదీయుగ్గురుకోడండు, తొమ్మిది ప్రతిరో
జు నా ఒకమానముతో అశ్వముజబనలుల అమానాశ్యముదలు
ఉదయము కాకండా న్నానకుచేసుకొని, దీక్షించి చల్ల పోరోజు
లాటికొని జరిచును. తరువాత కార్తీకబహుళ అమానాశ్యనా
డు తెల్లవాడుజామున లేచి కడవారపుకోడలితో మేలిమిన్నాన
మునకు పట్టచున్నాము. మేము వచ్చేవరకు ఇంటివద్దజాకతగా
నుండవలసిందిని చెప్పి చాళీదీ, యుగ్గురుకోడండు న్నానము
నకు వెళ్ళిరి. ఆప్పుడు దిన్నకోడండు లేచి చల్లచేసిక కర్వమును

పాల్గొనున్న వెన్న ఊర్పుకొనిపత్తి చెట్టుక్రింద పడియున్న ఒక
 కత్తిని చూడ వెన్నకొని నూజేనద్ద న్నానూ చేసి దీపము వెలి
 కించుకొని అత్తగారు రాకుండా ఆ దీపముమీద చాకలిలాన
 మూత వేసెను. అప్పుడు దానికి ఆ కాశమునుండివి పూసము వ
 చ్చెను. అది ఆవిమూసము నెక్కి బొందెనోకూడా స్వగమున
 కుచకాక వెళ్లు నుండెను. ఈ వెళ్లడము ఏమియొప్పున దీపము
 పట్టుకొని చున్న పాల్గొందరు చూచి "చాకలిపోలి స్వగమున
 కు వెళ్లుచున్నది, చాకలిపోలి స్వగమునకు వెళ్లు చున్నది" అని
 అందుకు అశ్చర్య పడసాగిరి. అంతి "మాకోడ లేమికి స్వగము
 నకు వెళ్లడ మేమిటి" అని చాకలిని, నాని ముగ్గులకోడ పడుచు
 అశ్చర్యముతో చూచిరి. అలా చూచి ఆనిచూచునటు చూడ
 నుండి వెళ్లుదాని తండ్రు నలుగురు పట్టుకొనిరి. అప్పుడవిష్టుమూ
 ర్తి వచ్చి, ఈకోడలిన పడలిపెట్టి చాళ్ళకు ముగ్గులను పెట్టు
 కొని అశ్రుకాంతి క్రింద జేరు-డా జేరు పట్టుకునూ, పు. ఇది
 శ్రద్ధాధి పుష్పం పట్టుచుండ. కాబట్టి దీనికి బొందెనో స్వగము
 పెట్టినా. నీవు అదే ప్రతి పాత్ర పోనని నీని శాపము పెట్టి
 చుక్కాపోయెను. ఈ థ సచ్చి అయ్యతము వేరుకోరయినను.

దీనికి అభ్యాసనము లేదు.

శ్రీ. పోలూరి అగ్రాహార కథ.

ఒక గ్రామామనకు ఏడుగురు కొడుకులు ఏడుగురు

కోడంగ్రు కలరు. ఏడుగురు కోడంగ్రు పోలాంలలనూచా.
 నోమునోచు కొందామని యత్నము చేసుకొనిరి. అంకిజుడి
 చారపు కోడలికి అమావాస్య కోజాన ఒక పిల్ల చచ్చిపోయెను.
 ఆకారణము చేత ఆయెటికి ఆనోము అంతా మానివేసిరి.
 అది మొదలు ప్రతినంవశ్శరము వీళ్ళంతా నోము నోచుకుందా
 మని యత్నము చేయుచుండుటయు అమావాస్య వచ్చేసరికి
 కడసారపు కోడలికి పుట్టినపిల్ల చచ్చిపోవు చుండుటయు తట
 స్థించు చుండుటచేత వాళ్ళ కానోము పట్టుటకే ఏలులేకపోవు
 చుండెను. ఇట్లు యేడేళ్లు అయిన తరువాత, ఏటేట యీకడ
 చారపుదాసికి పుట్ట,చావ అని తిట్టుకొంటూ కోడండ్రంతా మ
 ల్లి యన్నముచేసుకొనిరి. అమావాస్య వచ్చేసరికి సరిగా కడ
 చారపు కోడలికి ఒకపిల్ల మళ్ళీ చచ్చిపోయెను. అంతా తిట్టిపో
 తా గని చెప్పి చచ్చిపోయిన పిల్లను ఇంటిలో పెట్టి తాళము
 వేసుకొని కడసారపు కోడలు అందరి తోడికోడండ్ర యింటికి
 వెళ్ళెను. అందరికి తలాయొకపని సాయము చేసెను. తరువాత ఒ
 కరి యింటిలో తలంటి నీళ్లు పోసుకొని మరయొకరి యింటిలో పిం
 డి, పప్పు మొదలయినవి తెచ్చుకొని యింటికి వచ్చి చచ్చిన
 పిల్లను యింట్లో పెట్టుకునే తానుకూడా నోము నోచుకొనెను.
 ఆరాత్రిదాకా ఉండి చీకటిలో చచ్చినపిల్లను బుజముమీద వే
 నుకుని పోలేరమ్మ గుడ్డినర్దుకు వెళ్ళి ఆపిల్లను అక్కడ పెట్టి ఏ
 దుచుండెను. ఇంతలో అమ్మవారు గ్రామసంచారము వెళ్లి గు

కివద్దను వచ్చి యేడుచుచున్న యాచిన్నవానిని చూచి “పాము
 బాబో! ఇలా యేడుచు చున్నా” వని యడిగెను. అందుకా చెప్పిది
 “ఏదేండ్లనుండి నేడుగురు పిల్లలును ఈయమ్మవారికి అప్పగించు
 చున్నాను. ఈయేడు కూడా యీ పిల్లలచచ్చిపోయింది తోడికొ
 డండు తిట్టిపోతారని ప్రొద్దుటినుండి దాచి ఇప్పుడుతీసుకొని
 వచ్చి యక్కడ పడవేసి యేడుచున్నా” నని చెప్పెను. అప్పు
 డు అమ్మవారు కరుణించి నీ పిల్లలకు మరేమీ భయములేదు.
 నీను తీసుకొనివచ్చి యిస్తానని చెప్పి అత్తతలు ఆహ్వానముగా
 చేరినా పోసి “నీవు నీ పిల్లలను పెట్టినచోటికి వెళ్ళిపోవు” మ
 ని చెప్పెను. ఆమె ఆప్రకారము విధి ప చుచుకొని ఆ అత్తతలు
 చల్లి “అండెలాడ! రాగా! మువ్వలాడ! రారా!” అని
 నడుసగా పడుగుదిలివి పా వగా అడుగు నడుసగా తేచిచక్కానచ్చి
 రి. ఆమెనంతో పడుతూ ఆ పిల్లలను తీసుకొని యింటికి వెళ్ళెను.
 వెళ్ళువారికి తమవూత అడుగుగూచి “యో! ఇదేమిట! చూద్దా!
 ఈ పిల్లలక్కడనుండి వచ్చినారని యడిగిరి. ఆదిన్నది వారందరి
 తోను తాను గాల్గొచ్చెనెడమ లు చెప్పి పోలేళ్ళు దయచేసిన
 విను బ్రతికి వచ్చినారని చెప్పెను. అంతటనుంచి ప్రతినందనము
 ఈ యువగానానందము ఉన్నక నోమా నోచు గొని అంత
 యూరిథ చెప్పి అత్తతలు తీసుకొనుచుండెరి. అందుకా అ
 న్నవారు సంతోషించి సంతానము తీనివారికి సంతాన మిచ్చి

నంతానము కలవారికి కడుపుచలుయిచ్చి రక్షించెను.

దీనికి ఉద్యాపనము లేదు.

5. కరువు నానిదేని కథ.

ఒక శ్రావణానుష్ఠానం అయిదుగురు కొడుకులు కలరు. ఆ అయిదుగురు కొడుకులకు పెండ్లిఅయి అయిదుగురు కోడలు. డండ్రు కాపురమునకు వచ్చిరి. అంజులో అయిదవ కోడలు కరుణ గారిదేవి నోమాపట్టివది. అంతాకూడా, వేసివెచ్చుకుంటా భాగ్యనుతో నుండిరి. ఆలాఉండి అత్తసా మ్మొద్దు, మామసా మ్మొద్దు, పత్రిసా మ్మొద్దు, పరుషసా మ్మొద్దు, నాసా మ్మొద్దు, నానీ మ్మొద్దు, ని సూర్యదేవుని ప్రార్థించి, ఆమె రోజూ నమస్కారములు చేసేది. అట్లు నమస్కారములు చేసిన కొంతకాలమునకు అత్త గారి కి, మామగారికి, బావగారికి, మరుగులకు, భర్తకు, ఎల్లవారికి ఆ మెమీన కొవంగా వుండేది. ఆమె ఒకరోజున పడుకొని నీ ప్ర పోవు చుండగా మంచముతో పాటు తీసుకొనిపోయి, మహాగర్భావ ములో పారవేసిరి. ఆమె కొంత నేపటికి నిద్రమేలుకొని ఆయాగ విలోపే కిళ్ళుపోసుకొని మార్గజగవానంకు నమస్కారముచే యుచుండగా ఆమెదోసిటికొనినకి నిండుగా నరహాలు వచ్చినంత ఆమె అవి తీసుకొని నమీనపల్లి కేగి, పసుపు, పండ్లు, గిన్నె ఉ

ప్పు, మిరపకాయలు, బియ్యము మొదలగు సామాన్యద్రవ్యములను
కొని ఒక గొల్లమునలివాని నహాయమున నొక గుడిసెలో నివ
సించియుండెను. ఇంటివద్ద నున్నవాళ్ళ కడకకరి అష్టవర్ణద్రవ్యము
పట్టుకొని, వానాస్థలములు తిరుగుచు తినుటకు తీండి కట్ట గుడ్డ
లేక బాధపడుచు ఒక రోజున కట్టెప్పులనిమిత్తము ఈయడని
లోనికివచ్చిరి. అల్లువచ్చి తమకు సమీపములో నొకచోట
సూర్యనమస్కారములు చేయుచున్న యాచిన్నదానిని చూచి
తక్కిన కోడండ్రంతా ఇదిగో! మాతోటికోడలు ఈలాగే సూ
ర్యనమస్కారములు చేయుచుండెడిది. అని తమవారితో చెప్పి
నాగిరి. సూర్యప్రభావమువల్ల అడవిలో నున్న చిన్నది డబ్బు
కలదై మేడలు, మిద్దెలు, తోటలు, వొడ్లు కట్టించి అరిదేశి పరదేశి
పన్నే అడ్డును లేకుండా అన్నము పెట్టుచుండేది. ఆ నమయ
మునందు ఆమెఅత్త, మానూ అక్కడకు వచ్చి మాకింకెనిన్న
ము పెట్టించెడివా? అని యడిగిరి. అప్పుడు అత్త మాగు అని
ఆమె గ్రహించి మానూమగాదు అత్త గారు మీలాగేవుండేవా
రు. మీదేవ్రారు? మీరెవ? రని అడిగెను. అందుకు వారు మే
ము ఫలానా అని నెప్పిరి. అంతలో పెనిమిటి వచ్చెను. వారి
ముగ్గురికి ఆమె తలంటి నీళ్ళుపోయింది వారికి నోతోపచారము
లు చేయుచు పెనమూడుకొని య్కు కంచములో పెట్టి క్రొత్త కంచ
ముకొని చీలి, ఒకరికికలగుడ్డ, కనుళ్ళు పెట్టుకొని ఉద్యానము

చేసుకొనెను. ఏడాది అయినతరువాత చీర, రీతిక, పడమూడుక
రుళ్ళు, శ్రోత్ర కంచములో పెట్టి ఉన్మాపనము చేసుకొనెను.
కథలో పమైనను వ్రతలో పము కాకూడదు. ధక్తి తప్పిచూ ఖల
ముతప్పదు.

6. నిత్యశృంగారము కథ.

రాజభార్య, మంత్రిభార్య, నిత్యశృంగారము నోము
పట్టిరి. రాజభార్య నౌఖరులచేత తాంబూలము, బొట్టుపెట్టిం
చుచుండెను. మంత్రిభార్య యిట్లుగాక తానే స్వయముగా బొ
ట్టుపెట్టి తాంబూలము నిచ్చుచుండెది. ఈలాగున నిష్కా నీ
మెకు కడుభాగ్య ముచ్చినది. రాజభార్యకు అశక్తగా నిష్కడము
చేత దరిద్రము సంభవించెను. అందువలన నామె యింకా చాడు
మిక్కిలి దుఃఖించుచు కూర్చుండెను. ఇట్లుండగా భార్య సేవర మే
ళ్ళకుల ఆమెను ప్రశ్నయించుచు యెందు కేడ్చుచున్నావన్నా!
అనియడిగిరి. ఆ చెప్పెనువారా, తీర్చెనునా? కూరెందును? ని
శ్చండిఅను యామెవారిలో ననెను. అంతట వారు ఆమెను కా
దు, ఆ చెప్పెనువారియిమేమే, తీర్చిదివారము మేమే, కుఱుకార
ణమేమో చెప్పరనినది. అనియడిగిరారు. మంత్రిభార్యయు, నే
నునోముపట్టినాము. ఆమెను భాగ్యముచచ్చినది. ఇంక దరిద్ర

మువచ్చినది. ఎందుకేత నాకీ ద్విదము వచ్చినదో తెలియక గా
 అందునున్నాను. అని యామె చెప్పెను. నీవు దానీజరులచే
 ప్రశంసలములు జరిపించినావు, అందుచేత కీకీయాను ద్విద
 ము వచ్చినది. మంత్రభార్య శ్రద్ధగా తానే న్యాయముగా చేయు
 లుచేత నామెకు భాగ్యము లభించెను. నీవు తొగి రామము
 పట్టి కథ చెప్పుకొని, అక్షతలు వేసుకొని ఏడాది శ్రద్ధగా తాంబూ
 ల మిచ్చుకొంటే సిరి, నామె నీకు వచ్చునను చెప్పి అభి రామము
 పతు లెద్యులైరి. అప్పు డీ నామె పట్టి ఏడాది కథ చెప్పుకొని
 అక్షతలు వేసికొని అజ్ఞాన బలము న్నయి అప్రసాద బోధుల పట్టి
 తాంబూల మిచ్చి, అర్ధము దుక్కిన చూపించి, ఏడాది అజ్ఞాన
 తిరువాత నామెయు ద్విదము ముదేసికొని వీరినందఱును పరసెను.

ఉద్వాహనము:— ద్విదము శత్రువుల ప్రసాదమునందు. ద్విదము

చీర, రవిక ముచ్చి, భోజనముచ్చి, బొంబాయి, అద్దము, నీలివై
 ప, కాటుక కాటు, కరిగివతిబాణి, సువర్ణము, గ కుచ్చి, అద్దము
 ప్పి, ఉద్వాహనము చేసికొనవలెను.

7. ఉద్వాహనమున నుద్దేశము కథ.

ఉద్వాహనమున నోమె పట్టిన ఉద్విక గణాన్ని పట్టి

న వెదకింపు వెదవ భేడు.

ఉద్ధాపనము:—ఒక ముత్తయిగువునకు తొల్లవారి కుండా తలయంట నీళ్ళుపోసి తానును తలయంటుకొని నీళ్ళుపోసుకొని చీర, రకకలగుడ్డయు అముత్తయిగువున కిచ్చి పిండివంట తో భోజనము పెట్టి కుంకుమధరణి, దక్షిణ, తాంబూలము లొసంగి యుద్ధాపన చేసికొనవలె.

3. కుంకుమగారి నోమగథ.

పోమయూజులుగా కూతురు కుంకుమగారి నోమచట్ట ఉల్లంఘన చేసింది అంగువలన చిన్నతనములోనే విధవరికము వచ్చింది. తలదండ్రులు ఈచిన్నదానిని తీసికొని కాశీకట్టణము నకు వెళ్ళిరి. అక్కడికి వెళ్ళినను ఆచిన్నదాని వెధవరికము పోలేను. ఒకనాడ చిన్నదాని తండ్రి గంగయొడ్డున గూర్చుని తపస్సొనావించుచుండ ఈశ్వరు డాయుఁడు ప్రత్యక్షమై, “దేమి? బ్రాహ్మణుడా! ఇట్లుగూర్చునియున్నావు?” అనియడిగెను. అప్పుడా బ్రాహ్మణుడు “నాకు లేకలేక యొకకూతురు కలిగెను. ఆచిన్నదానికి వినాహము కాలించితిని. వినాహ మయిననెందుకూ ఆమెకు విధవరికము సంభవించింది. అశష్టమున నోమక కటుబసయితముగా నీషట్టణము వచ్చియున్నాను చెప్పినాను. అయ్యో! కూతురు క్రిందటిజన్మమున

కుంకుమశాగి నోముపట్టి ఉల్లంఘన చేసి నందున శాన్యదశము
దె విధవశము సంభవించినది. అని సరమేశ్వరుడు దయారసం
బు తీనమోమున తొలుకాడుచుండ బలికెను. అప్పు డాశ్రా
హ్మియిండ రూఢి! ఇప్పు డేమియొనర్చిన నీకష్టము తొలగునో
యోన తీయవలయునని యాపరమేశ్వరుని ప్రార్థించెను. ఇ
డు తిరిగియానోము పట్టి యుద్యాపనము చేసినచో యూశన్ద
మానోవునని యాకాశ్వరు డానతిచ్చి యశ్వశ్శృంగమొనరించి
ప్పు డాప్రకార మాచిన్నదానిచే నోముపట్టించి యుద్యాపన
ము చేయించెను.

ఉద్యాపనము:—పదియుగ్గురు ముత్తయునులకు బలి
తీసింజుగ కుంకుమ పోసి నల్లపూసలు లక్కబోగు పెట్టినిర్మి
తాంబూలముయిచ్చి పదియుగ్గురు ముత్తయునులకు పదియగా
శుభరములు యివ్వనలెను.

4. చిక్కుల శాగి.

చిక్కిన చిక్కినను చిక్కు శ్శశాగినోముపట్టి చుక్కల
రి మామందర వచ్చెను రథనస్తమినాడు రథచెప్పి యాదేశ
వేసుకొని ఎత్తుకొని విడ్డ లెడబాయునండ, చుక్కలెడ్డ నడక
డ చుక్కలొబ్బి బాయునండ కంటి నాటక కడకుండా, చేతి

గాజు చెడరకుండు, కాలిమట్టి కడలకుండా కట్టిబట్టి పడువకుండా తొడిగిసరపక తొలగకుండా వంటిసాము వదలకుండా వెంటబట్టి, కుషుడు ఎడగాయకుండా ఉండవలె. మూ! వెండిచిక్కుల్ల పయిడిచిక్కుల్లు నేపంచిపెట్టెకను. చిక్కుల్ల నారిదేవితల్లీ! చింతలేకుండ సిరిసంపదనిమ్ము. అసికథ చెప్పియత్తుతిని వేసుకొనెను.

ఉవాచనము:—ఒక బంగారపు చిక్కుడుపూవు చేయించి చీర రవికెలగుడ్డయిచ్చి దక్షిణతాంబూల ముంచి ఒక ముత్తయి కుప్పనకు పిండివంటిలో భోజనము పెట్టి పమున చెప్పిన బంగారపు చిక్కుడుపూవు చీర రవికెలగుడ్డ దక్షిణతాంబూలములతో హాయిన మిచ్చవలెను.

10. శుక్రుశుశారి.

శుక్రుశుశారి పట్టిననఖయకు లల్లి, తల్లి, అత్త, నానాకు యే వేళ నడ బయలు పడి పండ్లెడిచాడు. తల్లి, తండ్రి, అత్త, నానాకు కూడా యెడ బయలు పడి ఉన్నాడు, నీకు ఏమియ్యవలెనట్టి నావమ్మా! అని అందుకు అడిగిరాకు. ఏమిలేదమ్మా! కిందటి జన్మను నా నాయనమ్మ తిన్నాడుగోనోముకట్టి ఉద్భావమున చేరికొన్నది. అందుకున్న ఫలమే కాని పట్టిన ఫలం గాదు. అవి తిన్నాను. అందువలననే ఇంతి ఫలము గలిగెను. పట్టినట్టయిన

12. చద్విగూళ మంగళవారముల కథ.

ఒక గాజుకూతురు బ్రాహ్మణుని కూతురు చద్విగూళుని, గళవారముల నోముపట్టిరి. బ్రాహ్మణునికూతురు వారం వారం ముత్తయునును పెట్టుకొని తొమ్మిది అనూకములు కూర్చి, పప్పు, చాను, అన్నము వండి జూరకొని ప్రాశస్త్యము వాటిమీద కీర్తునొనరించి కథ చెప్పి అట్లుగా చేసుకొని ముత్తయునును పెట్టి తాము తిరి ముత్తయునును పట్టుకొని తొమ్మిది అనూకములు కూర్చి అయిన పునాది కడ ముగ్గులు పేరంట్రాండ్రుకు యథావిధిగ పట్టుకొని తొమ్మిది అనూకములు చేసుకొనెను. రాజుకూతురి దర్శింపించునట్లుగా ఆమె కడగ్రమును భరింపజూపి అడవికి వెళ్ళి కరుణచుండగా పార్వతీశమేష్వరులు ప్రత్యక్షులును ఏనుష్యా? ఈలావత్సనావు? అని అడిగి. తిరుటకు అన్నము, కల్లులును బట్టి కడ దర్శింపించుచేత గాధపగుచు యాదులు వచ్చినామని ఆమె చెప్పెను. అప్పుడు పార్వతీశమేష్వరులు నిచ్చి చద్విగూళ మంగళవారముల నోముపట్టి యని ఉల్లంఘన చేసికొని. ఆ కారణముచేత నీ కీదర్శింపబాధ సంభవించినది. నీవు కర్మములకు కట్టి ఆరోగ్యముపట్టి యథావిధిగ ఉద్యాపనము చేసుకొన్న మొదల నీ బాధ పోవుచునున్నది యద్యత్తులును. అప్పుడామె ముట్టికి వెళ్ళి నోముపట్టి ఏడాదప్రతివారము ముత్తయునును

పెట్టి, పదాది అయిన గీడునాత ఉద్యాపనము చేసుకోగా నన్నిది
కాధ పోయినది.

తీసికి ఉద్యాపనము:—పదముగ్గురు పేరంటాండకు జీలం
టి, నీళ్ళుపోసి, పదమూడుడబ్బులు దక్షిణ, తాంబూలము, పద
మూడు రవికలగుడ్డలుపెట్టి, తొలినాడు అస్తమానమువేళ వం
టచేసి, నూతన పట్టి, చంద్రిచేసి, ప్రొద్దున్నె ముత్తయికువలకు భో
జనములకు పెట్టి, పదమూడు మూకుళ్ళతో ఈచంద్రిపెట్టి, పదమూ
గురకు వాయనము ఇత్యావలయును. కథలోపమయినను వ్రా
లోనియు కాకూడదు. భక్తికీర్తనను ఫలము తప్పదు.

13. రేగులశారి కథ.

ఒక రాజుగారిభార్య రేగులశారిలోముపట్టిమరచిపోయి
ను. ఆమెకు సంతానము లేదు. సంతానము లేక పోయెగదా!
అని విచారముతో తిలగట్టుకొనిపరుండెను. ఆసమయమున
విష్ణుమూర్తివైష్ణవుని వేషముతోవచ్చి “ఏమి అమ్మాయి
లాగు పరుండి యున్నావు?” అని యడుగగా సంతానము
చింతచేత యీలా పరుండి యున్నానని చెప్పెను. నీవు
లశారిలోము పట్టి మరచిపోయినావు. అందుచేత నీకు స
నము కలుగలేదు. ఇప్పుడైనా బంగారు రేగుపండ్లు త

నగనోలను చేయించి దక్షణ తాంబూలములతో ఒక బ్రాహ్మణుని సత్కారము చేయించి ఇట్టి నట్టము తే నీకు పిల్లలు పుట్టిన రోజు చే ప్పి యోగము చేయి వెల్లెను. అంతట అమె లేచి అశ్వశాసనము గుండు రేగుపండ్లు తవ్వెణ్ణరసోలను చేయించి ఒక బ్రాహ్మణునినని వాయన మిచ్చెను. తరువాత ఆమెకు సంతానము కలిగెను. అప్పు డంతా వచ్చి ఏమి నోము పట్టిగా వచ్చా! ఏ మివనోము చేసినావచ్చా! కీకు సంతానము కలిగిన దని యడిగిరి. ఏమీ కదు; నేనొకప్పుడు రేగులగారి నోముపట్టి మరచి పోయినాను. అందుకు ఇప్పుడు విష్ణుమూర్తిలా గొక బ్రాహ్మణుడు వచ్చి ఆసంగతి చెప్పి రేగులగారి నోము తిరిగి పట్టుమని చెప్పుగా పట్టిగాను. అందుచేత నాకు విడ్డూర కలిగిచా రని యా రాజాధ్యక్షుడు అందరితో చెప్పెను. అప్పు డంతా ఆనోము పట్టి ఏడాది అక్షయి జేనుకొని ఏడాది అయిన తరువాత ఉత్సాహము చేసుకొనిరి.

ఉవాచ పనము:—కుంచేను తన్వేను రేగుపండ్లు తవ్చి అందుతో ఒక బంగారపు రేగుపండు వేసి ఒక బ్రాహ్మణునిని తలంటి నీవుపోసి పంచెలచాపు ఇచ్చి ఆ కుంచేను తన్వేను రేగుపండ్లు బంగారపు రేగుపండు తోపాటా బ్రాహ్మణునిని వాయన మిచ్చి నలయును. కథలోవ మైనది వ్రతలోపము కాకూడదు. ఇక్కి తప్పిండు ఫలము తప్పదు.

14. పండుతాంబూలముల నోముకడ.

ఒక రాజభార్యయు మంత్రీభార్యయు పండుతాంబూలముల నోము శబ్దవిని. మంత్రీభార్య ఏరోజు తాంబూలము లారోజున యిచ్చుచుండెను. రాజభార్య భాగ్యముచేత అన్ని ఒక్కమా రే యిచ్చెద నని యూరకొన్నది. రాజభార్య కానిర్దిక్ష్టము చేత సంతానము కలుగని చాలా విచారమును పొందుచుండెను. మంత్రీభార్య సీరిసంపద కలదై బాగుండెను. నాతో నోముపట్టిన యామెను యిట్టిసంపద కలుగును యేమి నాను చేపొవుట యేమని రాజభార్య విచారింపఁగా అడవిలోనికి పోయి తపస్సు చేయి మొదలుపెట్టిగా అక్కడనుండి పార్వతీపరమేశ్వరులు భూమి పాలించుటకు వచ్చి ఇది యేమని యామె నడిగిరి. అప్పుడామె, మంత్రీభార్య చే పండుతాంబూలముల నోముపట్టిగాము. ఆమెను సీరిసంపద మాడొనరిగిరి. నాకులేదు. అందుకుచేడి యాలాగు నచ్చివా నని చెప్పెను. పార్వతీపరమేశ్వరులు లిప్పుడు, నీవు భాగ్యముగలదగున గర్వింపి తీర్చుగా యిచ్చిగావు కావు. అందుకుచేడి నీకు బిడ్డలు పుట్టిగాదు కాదు. ఇప్పుడు తనుగ నుంటికి వెళ్ళి యథావిధిగ ఆరోము శబ్దచేత్యా పనము చేయకొన్నయెడల నీకు సంతానము కలుగ నని చెప్పి వాని వెళ్ళి పోయిరి. అప్పుడామె నుంటికి వచ్చి పార్వతీపరమేశ్వరులు చెప్పిన ప్రకారము చేయి పండుతాంబూలముల నోము

యథావిధిగ పట్టి భక్తి శ్రద్ధలతో ఏడాదిలక్షతలు వేసుకొని ఉద్ధాపనము చేసుకోగా ఆమెకు అప్పుడు సంతానము కలిగెను.

దీనికి ఉద్ధాపనము:—ఒక పల్లె గుండు కొని, ఒక ముత్తము దునకు తలంటిసీర్లు వాసి, పిండినంటుతో భోజనము పెట్టి, చీర, రసకలకుడ్డ ఇచ్చి, పాతకపండ్లకు తక్కువ తీకుండా ఆ పల్లె ముంకో ఆముత్తమును వాచున మీదకు వలెను. కథ గోప మొసగు వ్రతి లోపము కాకూడదు. భక్తి తప్పినను ఫలము లేదు.

15. మునికార్తిక వ్రతము.

ఒక బ్రాహ్మణుని పెద్దమ్మ మునికార్తికదీపముల నోము పట్టి ఉల్లంఘన చేసెను. అదిచూచిన ఆమెకు నరిక్షణము కనుచుకోకమును వచ్చెను. అది భరించజాలక బ్రహ్మచేపునియొద్దకు వెళ్లి వరమిగిలెను. తూసని ఆమె బయటచేరి వెళ్ళుచుండ, ప్రోవణమును కనచిది ముగిడకు వెళ్ళక పట్టు! అని దేవునియొద్దకు వెళ్ళుచున్నాను. కనుక దేవునిని రుద్దె

దివిన్ద్రులనుండి అన్న పానములు తీసి యీలాగున్నాను. అ
 విచేష్ట మని యాబ్రాహ్మణుడు చెప్పెను. సరే అని యామె
 కొంతదూరము వెళ్లగా అక్కడ పండ్లతో నున్న ఒక ముంజి
 పోమిడిచెట్టు కనపడి అమ్మా! ఎక్కడికి వెళ్ళుచున్నావని అ
 డిగెను. నేను బ్రహ్మదేవుని యొద్దకు వెళ్లి వరము తెచ్చుకొను
 టకయి పోవు చున్నానని యాబ్రాహ్మణి చెప్పగా అమ్మా!
 నాదికూడా ఒకమనవి ఉన్నది. అని యాచెట్టుచెప్పెను. అది
 యేమిటో చెప్పుమని యావిభ్రానిభార్య అడుగగా, మూడుపా
 రుషాంతరములనుండి నిండి పండి యున్నాను, ఎవ్వరూ ఒక
 పండును కొనుకొని తినరు. అది ఎందుచేతనో అడిగిరమ్మని
 చెప్పెను. అంతట ఆబ్రాహ్మణుని భార్య బయలుదేరి వెళ్ళుచుం
 డగా కొంతదూరము వెళ్లేసరికి ఒకఆవు, దూడ మొలబంటి గ
 డ్డిలో మేయకుండా నిలబడియుండి అమ్మా! ఎక్కడికి వెళ్ళుచు
 న్నావని యడిగినది. అప్పుడా బ్రాహ్మణస్త్రీ బ్రహ్మదేవుని యొ
 ద్దకు వరములు తెచ్చుకొనే విధము వెళ్ళుచున్నానని చెప్ప
 గా అమ్మా! పూది కనిపించున్నది. అడిగి రావల
 యునని యవించెప్ప. అది యామె యడుగగా
 యీలా నిలబడియున్నది. అది కనుకొని
 ని రావలయునని
 తదూర మేగు సరి

పండు అమెకు

కరవడి అమ్మా! ఎక్కడకు వెళ్ళుచున్నావని యామె నడిచి
 చూచి బ్రహ్మచర్యము పెళ్ళి వరము తెచ్చుకొంటాను. అమ్మ
 చెప్పగా, అమ్మా! నాదికూడా ఒక చిన్న మునిషియింకను నీ
 పుమని చెప్పితివి. అలాగే అను ఆమె కొంతమూలము వెళ్ళి
 గా ఒక చోట వెనురుదణ్ణమున కోకలు తగులుచు చూచెను. అది
 చూచి యామె మరికొంతమూలము వెళ్ళుచును అక్కడ అల్లి
 పిమ్మట అంటుకొని మండుమండెను. అది చూచి కొంత
 మూలము వెళ్ళేసరికి బ్రహ్మచారికము కనబడెను. అప్పుడు యామె
 బ్రహ్మచారికము లోనికి వెళ్ళి బ్రహ్మ కెనుగాగా నీలబడెను. అ
 ప్పొ యామె చూచి బ్రహ్మ వ మమ్మా! యీలాగు చేయుచున్నావని
 యిదిచూచిగా, దరిద్రము చేసెను కిది చ కోకముచేతను గొన వలె
 లేక యీలా వచ్చినానని చెప్పెను. నీ ప్రకారము జన్మము
 ముగియకా ద్రిందీకముల నోమువట్టి ద్రిందకువచ్చి నావని ఆ కార
 ముచేత నీ కీకరిత్రము ను కిడుచుకోకలయును నచ్చితివి. ఇప్పు
 డు మరల గుంటికి వెళ్లి నాని నా ద్రిందీకముల నోము వట్టి
 మూమ కాదులు సముగ్ధులై పోయింతురు. రుచ్చి భాగముల
 బాలుర; అని బ్రహ్మ చెప్పెను. అప్పుడు యామె, సరేకాని బ్రహ్మ
 ప్పొముల పద నేనిమిది జన్మములకుం దిక్క పోవలయు కిది
 నా దిన్నాడు. ఎందుచేత నని యడిగెను. అదాహ్మముల గా
 నా చేతము చూచుకొన్నాడు. ఎవనికి బ్రహ్మము అయినది

ప్పినాదుకాదు, అందుకుచేత ఆ యోగ్యత కలిగింది. కాబట్టి
 నీవు వెళ్లేటప్పుడు ఆయనతో "రామ" అనుమాట చెప్పి వెళ్ళు.
 మని బ్రహ్మజేవుడు చెప్పెను. త్రోవలో ఒక ముంతమామిడిచె
 ట్టు పండ్లుపండి యున్నది. దానిపండ్లెవ్వరూ కోసుకొని కీన
 రట, ఎండుచేతనని యామె యడుగగా, ఒకముత్తయిదుక, పది
 మందికొడుకులతోలి; ఒకపిల్ల వానిని పెంపు ఇయ్యమనగా, ఇచ్చి
 నదికాదు; ఆ కారణముచేత పంశము పోయినది. ఆశాపము
 తగిలి ఆమె చెట్లయి పుట్టింది. నీవు వెళ్లేటప్పుడు ఒక పండు
 తిని చక్కా వెళ్ళుమని బ్రహ్మ చెప్పెను. త్రోవలో నొక యా
 వు, దూడ, మొలబంటి గడ్డిలో మేత మేయకుండా నిలుచుండి
 యున్నవి. ఎందుకు చేతనని యామె యడుగగా, అత్త కోడ
 లును, ఆవునకు, దూడకు గడ్డి నీళ్ళు పోయుటకు వంజు లాడి
 తే పోసినావంటే నీవే పోసినావని పోయుట మానివేసి నా
 ను. అందుకుచేత నారిద్దఱును చలా ఖట్టి గడ్డి మేయకుండా
 నిలిచియున్నారు. నీవు వెళ్లే సమయ మందు గుప్పెడు గడ్డి తీ
 సి వానికి వేసి యిన్ని నీళ్ళు పోసి మఱి వెళ్ళుమని బ్రహ్మ జేవు
 డు చెప్పెను. సరే, త్రోవలో నొక మల్లెంటున్నది. దానినిండా
 పూవులున్నవి. ఎవ్వరును నొక్క పువ్వుయినను కోసు కొనరు
 ఏమి కారణ మని యా బ్రాహ్మణి యడుగగా, అది పూర్వము
 బోగముది. ఆజన్మ మందు మల్లెపూవులు తెచ్చుకొని ఒక్క పు

వ్యయినను ఎవ్వరికి ఇచ్చుకుండా తానే అలంకరించుకునేది. అందుకునే అయిలా పట్టిందా. ఇప్పుడు నీవు వెళ్ళేటప్పుడు బిక్కు పుట్ట కోసుకొన్నాను. తనవాని అందుకు కోసుకొంటాను. అని బ్రహ్మ చెప్పెను. సరే. శ్రోవహా దణ్ణమున కోకలు కాళిహా వుచున్నవి. ఎందుచేత నని యామె యడుగగా, యేకతరంగం అడబొడుచును తీసుకొనివచ్చి ఒకబట్ట యెప్పుడును పెట్టిన పాచాన బోలేదు. అందుకుచేత వారి చీరలు తగులుబోవుచున్నవి. నీవు వెళ్ళేటప్పుడు అందులో నొకకోకతీసి కట్టికొనిము చల్లారిపోవు. అని బ్రహ్మజేవుడు చెప్పెను. సరే. ఇంకొక చోట అట్లపెనుము మండిపోవుచున్నవి. ఎందుకుచేత నని యాబ్రాహ్మణి యడుగగా, అత్త, కోడలు ఎదురుచాయనాలు అందుకున్నాను. అందుచేత మందుచున్నవి. నీవు వెళ్ళేటప్పుడు నీళ్ళుచల్లి వెళ్ళుము. అని బ్రహ్మజేవుడు చెప్పెను. సరే. ఇవన్నియు చేయుదును. నాకు ఫలితమేమిటి? అని యామె యడుగగా, మున్నూటరునది వత్తులు వేసి సిద్ధెనునానెపోసి దీపాలు వెలిగించిపోవు. వెలిగించినందు కావత్తుల ఫలము మానికీసి ఒకొకన ఫలమిచ్చినాను. వెళ్ళినోముపట్టిఉద్యాపనము చేసుకొమ్మని బ్రహ్మచెప్పెను. అప్పుడామె సరే, మంచి దని తిరిగి వచ్చుచు, అట్లపెనుములపై నీళ్ళుచల్లె. మరి కొంత దూరము వెళ్ళి దణ్ణమున కోకలు తగులుబోవుచుండగా ఒకటి తీసికొ

ని కల్పకొనెను. మఱికొంత దూరము వెళ్ళినట్లై పండితచిరంజీవులు
 పువ్వులు కోసుకొని కొప్పుతో పెట్టుకొనెను. పోతొండచే దూర
 ము వెళ్ళి అప్పుడు దూడకు గడ్డి వేరవీర్చుచోసెను. ఇంకను
 తదూరము వెళ్ళి ముంతముమీది చెట్టును ఒకపండు కోసుకొని
 తీసెను. తరువాత బ్రాహ్మణుని సొంతదనము వెళ్ళి వానితో బియ్యము
 పోసి పరమాన్నము నుండి అది పళ్ళెముతో పోసి రాము రాము
 రాము." అని గూడుమూలని యాతనికి పెట్టి తిన్నగా యిం
 టికిపెట్టెను. తరువాత శివగామినాథుడు ముసికార్తిక దీక్షముల
 నోని పట్టి మూడునందల అకువదినత్తుల, సిద్ధులనునె పోసి
 శివాచారములో దీక్షము వెలిగించి యింటికి వచ్చెను. వత్తిఫల
 పండులను వలికిన ఫలము ఎక్కువ యగుటచేత, తమ యింటికి
 వచ్చేసరికి నీ నానా కలిగి యుండెను. అప్పుడు చిన్నలయిన
 పాడుకాళ్ళును, పెద్దలయిన వారు పోయి యిట్లుకొని ఏము
 నోమో పెట్టి కావని యాలోచితి. ఏమోలేను. ముసికార్తిక దీక్షము
 లనోమో యిట్లునామ. వలికిన ఫలము గాని వత్తిఫలము లేనివిబ్ర
 మ్మదేవుని నరమిచ్చినాడు. అని యాబ్రాహ్మణుని భార్య వా
 రందరితో చెప్పెను. అప్పుడు కలితమగముతో నందరూ ప
 ట్టి ఉర్యాపము చేసుకొని సిరిసంపనలతో తులతూగిరి.

దీనికి ఉద్దాహరణము:— అయిదుమూళ్ళ అంగవస్త్రము
 లో అయిదుమూల కల బియ్యము మండపముపోసి, దక్షిణ, తాం

బూలము పెట్టి, నెండ్రిమిదలో పయికివత్తివేసి కేవలము కేవలము
గింటి ఒకప్రాహ్మణునికు వాయన మీయవలయును. ఇ. అ. కే. కే. కే.
నను భక్తికర్మము, కథ లోపమయినను ప్రతిభావము, కా
గాదు.

15. కర్మములపైకి వధ.

బ్రాహ్మణ్యమును ప్రధానముగా గానము చేయుచు
 వస్తుబిభాష్యుని ఆచిన్నగానము చేయుచు ముగియుచు
 పోత పాల్లము అన్నము పెట్టిక, తినుచు, నానాభాష
 లు చెబుచు, అపిల్లి, సమతల బ్రాహ్మణ్యమును గానము
 చేసి పెట్టిపోయెను. ఇట్లు భాగ్యమును గానముచేసి
 పోయి పెట్టి తీసుకొని గానముచేసి అపిల్లి పుట్టినట్లు ప్రకటించి
 పోయి, అది యిక్కడ నున్న భాగ్యమును గానము చేసి
 పోయి, పేసిప్పుడేమిచేసి చానిని తీసుకొని పోయి
 పోయి, పేసిప్పుడేమిచేసి తీసుకొని రమ్మలి
 తమ సరే అని పెట్టి పిల్లలు పోయి ముగియించి
 పోయి! మా మమమరాలికి పెట్టి పేసి
 పోయి పుట్టుకు వీలు లేదని యీలా
 మేమే పెట్టి పేసుకుంటాము పంపు దని తీసుకొని పోయి

టికి తీసుకొనివచ్చినతరువాత నాపిల్లను ఎత్తుకోమని చెప్పి కొంచెము అరిసిముక్క పెట్టి తాను వెళ్ళి తులసెమ్మకు పూజచేసుకొనుచుండెను. నవతితల్లి పూజచేసుకొని వెళ్ళినశరవాశతానుకూడ వెళ్ళి పూజచేసుకొని యాపిల్ల చేతిలోని అరిసిముక్క నైవేద్యము పెట్టెను. అప్పుడు తులసెమ్మ ప్రత్యక్షమై నీవు కన్నె తులసెమ్మ నోముపట్టి పల్లంఘన చేసినావు. అందుకుచేత నీకు బాల్యంలో తల్లిచనిపోయినది. ఆకారణముచేతనే యీ చిక్కులు కలిగినవి. కాబట్టి ఇప్పుడు కన్నె తులసెమ్మనోము నోచుకొని ఏడాదిలయినతరువాత ఉద్యాపనము చేసుకొమ్మని చెప్పి యామె యదృశ్యమయ్యెను. ఆపిల్ల ఆప్రకారము నోముపట్టి ఉద్యాపనము చేసుకొనగా నవతితల్లికి ఆమెపైని క్రేమకలిగెను.

దీనికి ఉద్యాపనము:—కన్నె పిల్లకు తలంటి నీళ్ళుపోసి పరికిణీ, రచికయిచ్చి పదమూడుజోడాలు నేతి అరిశెలు నాయనము ఇంకొకవలయును. మఱి పదమూడుజోడాలు నైవేద్యము పెట్టవలెను. శక్తి తప్పినను భక్తి తప్పరాదు. కథ లోపమైనను వ్రతలోపము కారాదు.

17. కాటుక గౌరవ

ఇకను గ్రుడ్డి, పొరుగు గ్రుడ్డి, ఇంటియిల్లాలు గ్రుడ్డి మా
యింటి బ్రాహ్మణునకు గ్రుడ్డి అని విచారించుచు ఒక బ్రాహ్మ
ణుని బార్య కూర్చుండెను. అప్పుడు పార్వతీశం మేల్వచ్చును అ
మెకు ప్రత్యక్షమై ఏమమ్మా! యీలాగు విచారించుచున్నా
వని యడిగిరి. మాకెందుకు నెళ్ళండి అనియామె చెప్పగా మా
కేకావలెను. ఎందుకో చెప్పనలెనని వారు మరల అడిగిరి. ఇం
కు గ్రుడ్డి, పొరుగు గ్రుడ్డి, ఇంటిలో నాకు గ్రుడ్డి, మాయంటి ఆ
యనకు గ్రుడ్డి, అందుకుచేత ఏడ్చుచున్నానని యామె చెప్పెను.
నీవు క్రిందటిజన్మయిన కాటుక గౌరి నోముపట్టి ఉల్లంఘనముచే
సినావు అందుకుచేత నీలాగు కలిగినది. ఇప్పుడా కాటుక గౌరి
దేని నోముపట్టి ఏడాది అక్షతలు వేసుకొని తగువాత ఉద్యాపన
ముచేసుకోమని చెప్పిరి. ఆమె ఆప్రకారము నోముపట్టి ఉద్యా
పనము చేసుకోగా అందరికి కన్నులువచ్చి సుఖముగానుండిరి.

నీనికిఉద్యాపనము:—నోముపట్టి ఏడాది అక్షతలు వేసు
కొన్న తరువాత ముత్తయిదునకు తలంటి నీళ్ళుపోసి కరికంచు
చీర యిచ్చి, కాటుకబరణియిచ్చి రవికలగుడ్డ, దక్షిణతాంబూ
లము ఇయ్యవలె. తప్పినను భయం తప్పగాదు. కథ
లోపమైనను వ్రతలోపము కాకూడదు.

18. శట్టమీద ఆవళి వ్యవస్థ.

ఒక బ్రాహ్మణునికూతురు శట్టమీద ఆవళి వ్యవస్థను
 పట్టి ఉల్లంఘనముచేసెను. అందుచేత నిధనరికమును కడుగుతూ
 కడుగు వచ్చెను. నంశము లేకుండ నిర్భయమున ముచ్చెను. ఆ
 దుఃఖము భరించలేక ఆమె అడవికి వెళ్ళి యేడ్పు చుండగా
 పార్వతీ పరమేశ్వరులు భూమి పాలించుటకు వచ్చి ఏమి యీ
 లాగేడ్పుచున్నావని అడిగిరి. మీ కెందును నాయనా?
 మీకారిని మీరు వెళ్ళండి, మీ చేమి ఆరేవువాదా? తీరేవు
 వా? అని యామె చెప్పెను. అప్పుడు వారు దీని కిందను క
 ర్మపరిపాకము కాలేదు, నున మీరు చేముననుని చక్క వెళ్ళి
 రి. ఆమె ఆలాగె దుఃఖించుచుండెను. వారు కొన్నాళ్ళకు తిరి
 గి అట్లాడికే వచ్చి మునుపటి నోయినదే ఆమెను చూచి ఏమి
 యీలాగున్నావని అడిగిరి. అందుకామె నాయనా!
 నాకర్మము, మీకెందుకు? అనిచెప్పగా, దీనితో! మీమెకిం
 కను కర్మపరిపాకము గావించి మరల వెళ్ళిపోయిరి. ఆమె చె
 మ్మిచ్చుటయు అపవిత్రమెందు కనుగు చుండెను. అప్పుడు పార్వ
 తీ పరమేశ్వరులు మరల వచ్చి ఇంకను, చూడగే కొనుచు
 న్నాదా? అని అడిగిరి. అప్పుడు కామె నాయనా! పుట్టిన బిడ్డ
 లు బుగ్గిలయిపోయినారు, శట్టమీద గొరుగు తర్లిపోయింది.

అనికొన్ని చాలెయ్యాలాగు తిగుగు చున్నాను, అని చెప్పెను.
 నీవు పూర్వము అల్లుడికికి వెళ్లినప్పుడు నోము పట్టి ఉల్లంఘన చేసినావు.
 అందుచేత యీలాగు తిగుగు చున్నావు. ఇంకొకరిని
 యింటికి వెళ్ళి యీ నోము పట్టి కథ చెప్పి అక్షయి వేసుకొని
 ఏడాది అయిన తరువాత ఉద్యాపనము చేసుకోవలసి. దీని
 పార్వతీ పరమేశ్వరులు చెప్పిరి. ఆమె ఆప్రికంగా ఇంటికి వెళ్ళి
 ఆ నోము పట్టి ఏడాది అయిన తరువాత ఉద్యాపనము చేసిన
 నను.

దీనికి ఉద్యాపనము:— ఒకముత్తయిను ననుతలంటి కట్టి పో
 సి, రవికలుగుడ్డ, దక్షిణ తాంబూలము ఇచ్చి, పండ్రెండు అడుగు
 పూసి కాసి యున్న ఆవికొమ్మల తెచ్చి, పోన నెయ్యి బెల్ల
 ముతో ఆముత్తయినును వాయన మియ్యకలెడు. శస్త్ర
 నాభ క్రితపురాదు. కథలో పమైనా వ్రితలొకము కాకూడదు.

19. పదుపూవుల నోము కథ.

శివా! సుహదేవా! సుహదావ్రాతము.
 జేవా! మూతలో మునుగు నేయకుండా
 అది మున్నాననున అల్లుడికికి వెళ్లకుండా
 పూవుపూజ చేసినది జేవా! ఉత్తమామై.

ప్రియోచితిని దేవా! రెండుపూవులు పూజచేసితిని దేవా! సుపు
 త్రినావిత్రి కలుగ నోచితిని దేవా! ఐదుపూవులపూజ చేసి
 తిని దేవా! ఋత్యూ గొడుగునీడ నడవనోచితిని. దేవా!
 నాలుగుపూవు పూజచేసితిని దేవా! నవధాన్యము నాయం
 పికి రానోచితిని దేవా! అయిదు పూవులు పూజ చేసితిని దే
 వా! ధరణిదేవి వంటి తల్లి తండ్రులు రానోచితిని దేవా! ఆ
 రుపువ్యూహపూజచేతిని దేవా! ఆదిత్య భగవానులవంటి అత్త
 మామలు రానోచితిని దేవా! ఏడుపవ్యూహ పూజ చేసితిని
 దేవా! ఏకచక్రముగ నేల నోచితిని దేవా, ఎనిమిదిపూవులు పూ
 జ చేసితిని దేవా! ఎనిమిది కంఠములు చేసినసాముని ఏ
 కతగకుండా ప్రియోచితిని దేవా! తొమ్మిది పూవులు పూజ
 చేసితిని దేవా! తోడుజగంధులు తోడుగా నోచితిని దేవా!
 పూవులు పూజ చేసితిని దేవా! పట్టపురాజున కిష్టమైన
 నోచితిని దేవా! పదకొండు పూవులు పూజ చేసితిని
 దేవా! పుష్ప పుష్ప పరశ్రీ మూడుకుండా నోచితిని
 దేవా! పూవులు పూజ చేసితిని దేవా! ఎక్కువ
 మిక్కిలి సుఖదా కలుగ నోచితిని దేవా! ప
 పూజ చేసితిని దేవా! పావతీనాన్నిధ్యము
 మొచ్చితిని అక్కా మిచ్చితిని నరము
 శౌశరింగము శివశక్తురాలా! కోర

నేమున్నదయ్యా, మాన నేమున్నదయ్యా, ఇష్టసంపదలకు ఓ
 వ్యరుకుమూరైలను గోరితిని, పార్వతీదేవి వంటిది కూడుకు, ల
 క్ష్మీదేవి వంటిది కూతురు. మెచ్చితిని అక్కా, యిచ్చితిని వరము
 ముందుకీ కోరవే మామేశలింగము శివభక్తురాలా, కోర చే
 మున్నదయ్యా, మాన నేమున్నదయ్యా, పరమగురు కొడుకు
 లను గోరితిని. మువ్వలాను కొడుకు, పద్మాను కొడుకు, అం
 దెలానుకొడుకు, అమ్మా అన్నము పెట్టునునేవాడు కొడుకు,
 ఉగ్గు పోయునునేవాడు కొడుకు, పడనుట భారతము చదువు
 నాడు కొడుకు, ఉత్తరాది యాళ్ళేలువాడు కొడుకు, దక్షిణా
 ది ద్వారా మెలినవాడు కొడుకు, గోవును దెచ్చి వొడ్డిపెట్టి
 గోదానము చెరువునుచేవాడు కొడుకు, అన్నము కంటించిరా
 శిజేసి అన్నదానము చేయునుచు నాడు కొడుకు, కన్నెలను
 గలి కగ్గర పెట్టి కన్యాదానము చేయునుచువాడు కొడుకు, ను
 వ్విము దెచ్చి పల్లెకి పలసించి నువర్తదానము చేయు వాడు
 వాడు కొడుకు, పత్రములు తెచ్చి దండెలుల వేసి పత్రదా
 నము చేయునువాడు కొడుకు, ఇటుచింటి కొడుకులను పది
 ముగ్గురు కొడుకలను గోరితి దేవా! మెచ్చితిని అక్కా, యి
 చ్చితిని పరమముకొరవే మామేశలింగము శివభక్తు
 రాలా, కోర నేమున్నదయ్యా, మాన నేమున్నదయ్యా, సోను
 మాజులవారి సోమిదేవమ్మ పెద్దకూతురు నై పట్టి వేసివేసినే

యిప్పుట్ల రాజనాలుపదిపుట్ల అపరాధ, అయిదుపుట్ల జీలకఱ్ఱ,
 పందిమొడివ్వు, ముద్దిసింగున, సిద్ధెమనెయ్యి, పెరుగాకు, పెరుగు
 పోక, గుమ్మడికాయంత నున్నము, పదికడివలతన, యిరువైకడ
 వలపెరుగు, చద్దికంచాలక్కింద చెల్లగోరితినిదేవా! మెచ్చితిని
 కా యిచ్చితో వరముమరియొకటికోరవే మాహేశలింగము
 శివభక్తురాలా! కోరనేమున్నదయ్యా! మాననేమున్నదయ్యా!
 సోమసూర్యుగారి సోమదేవమ్మ పెద్దకోడలునై వేగివేసినవే
 యిప్పుట్లరాజనాలు, పదిపుట్ల అపరాధ అయిదుపుట్ల జీలకఱ్ఱ పండు
 ము ఉప్పు ముద్దిసింగున సిద్ధెమనెయ్యి పెరుగు ఆకు పెరుగుపో
 కా గుమ్మడికాయంతనున్నము, పదికడివలతన, యిరువైకడవ
 ల పెరుగు, పదిపళ్ళెరాలక్కింద చెల్లగోరితినియ్యా దేవా! మె
 చ్చినకా... ఇచ్చితినివరము. మరియొకటికోరవే మాహేశలిం
 గము శివభక్తురాలా! కోరనేమున్నదయ్యా మాననేమున్నద
 య్యా నిల్లిపకచినతల్లి, కల్లి, తానముడుతోటలవూవులుముడి
 చిక్కో ఆరుతోటలపనపురాచుకొని మునిమనములను చంకిపె
 ట్టుకొనిపట్టినుంచము పరుపుమోడపరుండగోరితినియ్యా దేవా!
 మెచ్చితో కా యిచ్చితినివరము. మరియొకటికోరవే మాహేశ
 లింగము శివభక్తురాలా కోరనేమున్నదయ్యా మాననేమున్న
 దయ్యా! అత్తగారత్తగాడు, అత్తగాడు, తానముడుతోటలవూ
 వులు ముడిచికొని ఆరుతోటలపనపురాచుకొని మునుములను

చంకబెట్టుకొని పువ్వులపాన్పుపయివరుండగోరితినయ్యాదేవా!
 మెచ్చితినిఅక్కా, ఇచ్చితినివరము. మరియొకటిగోరవే మహేశ
 లింగము శివభక్తురాలా, గోరనేమున్నదయ్యా, మాననేమున్న
 దయ్యా, పడుపువ్వులనోముపట్టిన పడతివచ్చినది, కడగంటికాళ్లు,
 వేయండిగదై, పూలతోటలోకి తీసికొనివెళ్లిపురాణపుస్తకములు
 విప్పిచూపించిండి యేలాగువచ్చినదియో, యెటువచ్చినదియో,
 నీలాంబరమున నిలచియే వచ్చినదియో, కనకాంబరమున కడి
 లేవచ్చినదియో, వెల్లచీరలోవెలసియే వచ్చినదియో, ఆలాగే
 వచ్చినదియో, అటువచ్చినదియో, ఉద్దండపురుగులుపడకుండా,
 ఇనువముక్కులకాకులు పొడవకుండా పడుపువ్వుల నోముపట్టి
 న పడతికి స్వర్ణమునకు తలుపులుతీసిపెట్టండి. ఆమె నోచిననో
 ము భూలోకమంతయునోచినారు. శక్తితప్పినాభక్తితప్పరాదు.
 అక్షింతలు తప్పినా లక్షవేలు అయిదువతనము.

నోము పట్టెడు విధానము:—నోము ఇంక పట్టెదర
 నగా నిత్యమల్లెచెట్టునో మరియేదయినా పువ్వులచెట్టునో దొ
 డ్డియందు వేసికొని ప్రతిరోజును పదమూడు పువ్వులు గారిదే
 వికి పూజచేసుకొనవలెను. రోజు కొకమారు కథ చెప్పుకొనవ
 లెను. పదమూడుపద్మాలు, పదమూడువత్తులదీపము, పదమూ
 డు ప్రదక్షిణాలు.

ఉద్వాపనము:—పదమూడు దోసిళ్ళ బియ్యము, పద

మూడు బంగారుపువ్వులు, పదమూడుకానుల దక్షిణ, శివాల
యమునకు పట్టుకొనివెళ్లి శివలింగమునకు పూజచేయవలెను.

20. కార్తిక చలిమిశ్శనోము కథ.

రాజుకూతురు, ప్రధానికూతురు కార్తిక చలిమిశ్శనోము
పట్టినారు. ప్రధానికూతురు పట్టినయేడు నీలాటిరేవున వాయు
నమిచ్చినది. నీలాటిరేవున వాయునమిచ్చినందుకు నిధినిక్షేప
ము పరమేశ్వరుడామెకు దయచేసెను. మరుచటి సంవత్సరం
కొమ్మక్రింద వాయునమిచ్చెను. అట్లుయిచ్చిచూడుకు కొమ్మకే
నుగులవంటి కొడుకులను పరమేశ్వరు డామె కిచ్చెను. మూ
డవయేడు గుడిలో వాయునమిచ్చినది. అట్లు ఇచ్చినందుకు పా
ర్వతీజేవినంటి అయిదవశనము కిచ్చెను. రాజుకూతురుల్లంఘ
నముచేసినది. అట్లు ల్లంఘనము చేయుటచే నామెకు హీనదశ
పట్టినగుడెప్పుడు రోగాలతోతినుకొనుచు నుండెనువాడు. తన
లోటి ప్రధానికూతురు సకలైశ్వర్యము లనుభవించుచుండగా
తా నాహీనదశ ననుభవించలేనని యడవులపాలైపోయి పార్వ
తీపరమేశ్వరులను ధ్యానముచేసికొనుచున్నది. అట్లామె యుం
డగా పార్వతీపరమేశ్వరుల కనుగ్రహము వచ్చి ముదిదంపతుల
రూపమున నామెకు ప్రత్యక్షమయి 'యేమమ్మా! ఇట్లుదుఃఖం

చుచున్నావని యడిగిరి. మీ కెందుకమ్మా! ఆ రెచ్చెడువారా! తీరెచ్చెడువారా! వెళ్లుడని వారితో నామెవలికెను. అప్పుడు పార్వతీదేవి పరమేశ్వరుని చూచి ప్రధానికూతురు కార్తికచలమిశ్మనోముపట్టినది. రాజకూతురునుపట్టినదిగదా! రాజకూతురీలాగుండడమేమి? ప్రధాని కూతుర ట్లుండడమేమి? అనియడిగెను. పరమేశ్వరుడు పార్వతీదేవితో ప్రధానికూతురునీళ్ళ రేవున వాయనమిచ్చినందుకు నిధినిజేపమిచ్చితని. కొమ్మక్రింద వాయనమిచ్చినందుకు కొమ్ముటేనుగులవంటి కొడుకులనిచ్చితని. నన్నబోల వాయనమిచ్చినందుకు నన్నబోల నయిదవతనమిచ్చితని. రాజకూతురుల్లంఘనము చేయుటనుబట్టి యామె హీనదశనగుభవించవలసివచ్చెను. అని చెప్పినాడు. అప్పుడు పేదముత్తయిదువుకూపముదాల్చి యున్న పార్వతీదేవి యారాజకొమాఁదైతో నీసంగఁగఁ చెప్పి వెంటనే తాను కార్తికచలమిశ్మనోముఁ తిరిగి యామె చేపట్టించి యథావధిగా నుద్యాపనము చేయించి యింటికి నామెనువంపించెను. రాజకూతురు తనయింటికి వచ్చేసరికి ఇల్లు సకలైశ్వర్యములతో తులతూగుచుండెను. మగడును సుఖముగాను ఆరోగ్యముగా నున్నాడు. అప్పు డామె పట్టిననోము లోకమందరు పట్టిరి.

విధానము:- పట్టినయేడ్చు అయిదుమానికల బియ్యము, మరుచటినంపత్సరము పదిమానికల బియ్యము, మూడవయేడు

పది హేనుమానికెలబియ్యము, చలిమిడిముద్దలుచేసి, పట్టినయేడు
అయిదుగురు ముత్తైదువులకు, 'మరుచటియేడు పదిమందికి, మూడ
వయేడు పదిహేనుగురికి వాయనమీయవలెను. ఈనోము
కార్తికపున్నమినాడు పట్టవలెను. ఇదే ఉద్యాపనము.

21. తరగనాదివారములకథ.

రాజకూతురు, ప్రధానికూతురు, తరగనియాదివారము
లు నోముపట్టిరి. ప్రధానికూతురు యేడాదిన్ని ఆదివారమాది
వారము, తరిగినకూర తిను గను, తరుగకుండగను, తరుగమ
నకుండగను, ఉండి భక్తశ్రద్ధలతో నోచుకుని, 13 గొబ్బరికా
యలు, 13 కానులు, చీర, రవికె, పెట్టిలోబెట్టి ముత్తైదువునకు
వాయన మిచ్చుకున్నది. ఆమెకు గృహముసిండుగ నెక్కడ
చూచినను సిరిసంపదలు తులతూగుచుండెను. రాజకూతురు
సింగనాదము తరిగితేనేమివచ్చినది? తింటే మివచ్చినది? అని త
రిగినకూరలు తినుచు తరుగుచు భక్తలేక, వ్రతేక నోముఉల్లంఘ
నము చేసినది. రాజకూతురునకు ఖులో బిడ్డలుచచ్చుచు నుం
డేవారు. ఈమెప్రధానికూమార్తెను దాని యదృష్టమును చూచి
సహింపలేక యొకనాడు ప్రధాని కుమార్తెయొక్క బిడ్డలనందరిని
తనయింటికి రప్పించి తలకాయలన్నియు కోసి పెట్టిలోబెట్టి

ప్రధానికూతురింటికి వంపెను. ఇక్కడ రాజుకూతురు పిల్లల నందరిని నరుకునరికి అక్కడ ప్రధానికూతురింట్లో పార్వతీదేవి ఇకనొక అంతమంది పిల్లలను వేసిఉంచిపోయెను. ఈపిల్లలకా మె యన్నముపెట్టుకొనుచు నుండగా రాజుకూతురుపంపిన పెట్టి యింటికిరాగా ఆపెట్టెతీసి చూచుకునే సరికి దానిలోనాడుచు, పాడుచు పదిముగ్గురుపిల్లలును బైటికివచ్చిరి. వారినివీరిని కూడా చూచుకొని ప్రధానికూతురుసంతోషించుచుండెను. రాజుకూతురు దాసీదానినిచూచి ప్రధానికూతురేలాగున నున్నదని అడిగినదట. అడిగితే, అమ్మా, పెట్టెలోనిపిల్లలను యింట్లోని పిల్లలనుచూచుకొని ఆమెపట్టరానియానందముతో నున్నదని చెప్పినది. అదివిని రాజుకూతు రాశ్చర్యపడి యదిపట్టిన నోమే నేనున్న పట్టినాను. నాగతియీలాగు కావడమేమని యడవులపాలై పోయెను. అప్పుడు పార్వతీదేవి ముసలిముత్తయి దువుగావచ్చి యామెకు కనబడి యేమమ్మా! ఈలాగున వచ్చినావు? అని యడిగినది. ప్రధాని కూతురును, నేనున్న ఒకేనోముపట్టినాము. అది యాలాగు సిరిసంపదలతో తులతూగుచుండగానే నీలాగున నున్నాను. అందుకొరకుగాను అడవులలోనికి వచ్చితి నమ్మా! అని రాజుకూతురు పార్వతీదేవితో చెప్పెను. అప్పుడు పార్వతీదేవి ప్రధానికూతురు తరగని అది

వారములనోముభక్తశ్రద్ధలతో తరగకుండాను, తరగమనకుండాను, తరిగినదితినకుండాను, చేసికొన్నది. నీవు ఉల్లంఘనము చేయుటనుబట్టియీలాటిదశవచ్చినది. అని చెప్పి తిరిగి యామెచేత నోముపట్టించి యధావిధిగా ఉద్యాపనము చేయించి తానావాయన మందు కొన్నది. అప్పుడు రాజుకూతురు కడుపుచలువ, సిరి, సంపద, కల్పదై యుండెను. ఆమె నోచిన నోమంతా నోచిరి. అక్షింతలు తప్పినను లక్షవేల యిదవతనము.

22. గుమ్మడిగౌరి కథ.

ఒక బ్రాహ్మణునకు ఒకడే కుమారుడు కలడు. ఆకొడుకునకు పెండ్లియయిన కొన్నాళ్లకు గండ మున్నదని జ్యోతిష్కులు చెప్పిరి. అట్లుండగా కొన్నాళ్ళకాచిన్నవాని కొక చిన్నదానిని పెండ్లిజేసిరి. వారు కాపురము చేయుచుండగా కొన్నిరోజులకు యమదూతలువచ్చి మీపిల్లవానిని దీనుకొని వెళ్లెదమని తలి తండ్రులతో చెప్పిరి. అప్పుడు తలి తండ్రులు, అయ్యలారా! పెండ్లి అయ్యేవరకే మాపిల్లవాడుకాని పెండ్లిఅయినతరువాత పెండ్లాముపుణ్యము మేమేమిచేయుదుము? తీనుకొని వెళ్ళుడనిచెప్పిరి. ఆమాటలు విని యాచిన్నది తన

భర్తను, అడవిలోనికి తీసుకొనివెళ్ళినది. యమభటులకు చిక్కకుండ కాపాడుదమని తీసుకొని వెళ్ళుచున్న యాచిన్నదాని నెఱ్ఱితనమును చూచి పార్వతీపరమేశ్వరులు దయగలవారై ముసలిదంపతులవేషములు ధరించి ఆచిన్నదియు భర్తయు నున్నచోటకి వచ్చిమీరెక్కడకు వెళ్ళు చున్నారని యడిగిరి. అందు కాచిన్నది మీరారేవారా? తీర్చేవారా?మీరెందు కని చెప్పినది. ఆణాగుకాదు. అమ్మాయీ! ఆర్యేడివారము మేమే, తీర్చేడివారము మేమే, చెప్పవలసిన దని మరల పార్వతీపరమేశ్వరులు అడుగగా, నా భర్తకోసము యమదూతలు వచ్చినారు. అందుచేత నాభర్తను అడవిలోనికి తీసుకునివచ్చి పార్వతీదేవి నడిగి, అయిదవశనము తెచ్చుకొందమని వచ్చినాను, అని యాచిన్నది చెప్పెను. అప్పుడు, ముసలముత్తయుదువగానున్న పార్వతీదేవి యాచిన్నదానిని చూచి, అయ్యో! గుమ్మడికారి నోముపట్టి పెద్దముత్తైదువను నాకుద్యాపనము చేసుకోవమ్మా, నీమగనికి గండము గడచి నీకైదవతనము వచ్చును. అనిచెప్పి ఆయడవిలో మూడుగుమ్మడిపళ్ళుకోసి రవికెలగుడ్డపనపు, కుంకుమ, తాంబూలము గావించి తానాచిన్నదానిచేత వాయనము వుచ్చుకొనెను. వాయనము వుచ్చుకొని ఏడాది గుమ్మడికాయకూర తినవద్దని చెప్పి పంపెను.

ఈచిన్నది తిరిగి యింటికివచ్చి నూతేండ్లు అయిదవతనముతో నుండెను. ఈసంగతంతయు నిరుగుపొరుగుగమ్మలు తెలుసుకొనిరి. ఆమెపట్టిననోము జగమంతాపట్టిరి. శక్తితప్పినా భక్తితప్పరాదు. అక్షతలుతప్పినా లక్షవేలయేండ్లు అయిదవతనము కథలోపమయినా ప్రతలోపము కారాదు.

23. పువ్వులతాంబూలముల నోముకథ.

ఒక రాజకూతురి నెప్పుడు మగ డేలేవాడుకాదు. ఆవిడ సంతానములేక, సిరియొల్లక, అడవులను బట్టి పోయెను. పార్వతీదేవి ముసలిముత్తైదువవేషము వేసుకొనివచ్చి, ఏమిబిడ్డా! యీలా వచ్చితివని యడిగెను. ఏమి చెప్పనమ్మా! నాస్థితి అంతా యిదియని తనకథ యంతయు చెప్పెను. అప్పుడు పార్వతీదేవి నేను చెప్పినట్లు చేయుము. అమ్మాయీ! నీమగనికి నీమీదదయవచ్చును. తరువాతసంతానముకలుగును. సకలభాగ్యాలుపచ్చును. అని చెప్పెను. రాజకూతురమ్మ మాటలకు సంతోషించి యంతకంటే యేమికావలెను. చెప్పుమని యడుగగా, పార్వతీదేవి అమ్మాయీ! నీవు తిన్నగా యింటికి వెళ్ళిప్రతిదినము అయిదుపువ్వులు తాంబూలములో పెట్టి ఒకపడాది భక్తిశ్రద్ధలతో పార్వతీదేవి వేరుచెప్పి ఒకముత్తైదువ కిచ్చి తరు

వాత పల్లెమునిండా పువ్వులుపోసి ఒక బంగారుపువ్వు చేయించి చీర, రవికెలగుడ్డ పెట్టి పల్లెములో కూడా ముత్తైదువకు ఉద్యాపనము చేసుకొనుము, అని చెప్పెను. ఆమాటలు విని ఆమె తిన్నగా, యింటికి వచ్చి భక్తిశ్రద్ధలతో పార్వతీదేవి పేరు చెప్పి యేడాదిపైన చెప్పిన ప్రకారము పువ్వుల తాంబూలాలిచ్చుకొని ఆవిడ చెప్పిన ప్రకారము ఉద్యాపనము చేసుకొన్నదట. అప్పటినుండి ఆరాజుకూతురు, మొగుడు నీళ్ళు పాలు కలసినట్లు కలసి నుఖము లనుభవించిరి. తరువాత ఆమె ముత్యాలవంటి బిడ్డలను కని రత్నమాణిక్యాలు భూషణాలు పెట్టుకొని నుఖముగా నుండెను. ఆమె పట్టిన నోము లోకమంతయు పట్టిరి. శక్తి తప్పినా భక్తి తప్పరాదు. అక్షతలు తప్పినా లక్ష వేల యేండ్లు అయిదవతనము. (ఉద్యాపనము కథలో నున్నది.)

24. గంధంతాంబూలాలనోముకథ.

పైకథవలెనే దీనికథయును. ప్రతిదినము అయిదు గంధపుండలు తాంబూలములో పెట్టి యివ్వవలెను.

ఉద్యాపనము:—గంధపుచెక్క, ఆకులు, పోకలు, చీర, రవికెలగుడ్డ, పెట్టి ముత్తైదువకు ఉద్యాపనము చేసికొవలెను.

25. నిత్యతాంబూలాలనోముకథ.

దీనికథయు పైకథవలెనె. నిత్యము ఒకతాంబూలము బ్రాహ్మణుని కియ్యవలెను.

ఉద్ఘాటనము:— వెండాకు, భమిడి (పైడి) చెక్కచేయించి ఆకులు, పోకలు, పాందానులో పెట్టి పాందానుతో కూడా బ్రాహ్మణునికియ్యవలయును.

26. పనుపుతాంబూలముకథ.

దీనికథయును పైకథవలెనే. ప్రతిదినము అయిదుపనుపు కొమ్ములు తాంబూలములో ఉంచి ముత్తయిదువుకు ఇచ్చుచుండవలయును.

ఉద్ఘాటనము:— వీసెయేబులెము పనుపు, వీసెయేబులము కుంకుమ, చీర, శవికల్గుడ్డ, తాంబూలము పల్లెములో ఉంచి ముత్తయిదువుకు ఇచ్చువలయును. శక్తి తప్పినా భక్తి తప్పరాదు. అక్షతలు తప్పినా అక్ష వేలయేండ్లు అయిదవతనము.

27. మాఘగౌరికథ.

ఒకబ్రాహ్మణున కొకకుమార్తెకలదు. ఆకూతురికి

చిన్నతనములోనే వెధవరికము వచ్చెను. ఆ పిల్లయవస్థ చూడలేక తల్లిదండ్రులు అడవిలోనికి తీసుకొనివెళ్ళి తిరుగుచుండగా ఒక నదిగట్టుమీద కూర్చుండి, పునిస్త్రీలంతా ఒక రేవునను, విధవ అంతా ఒక రేవునను, అయిదేసిపద్మాలు పెట్టుకొని నోము నోచుకొనుచుండిరి. అదిచూచి ఆతల్లిదండ్రులు పిల్లను తీసుకునివెళ్ళి అదేమి నోము అమ్మా అని వారిని అడిగిరి. అప్పుడు పార్వతీదేవి కూడా ఆముత్తయిదువలలో ఒకముత్తయిదువగా నుండి, వాళ్లనుచూచి వారిమాటలువిని, అమ్మా! ఆనోము నేను చెప్పెదను గాని మీపిల్ల నీనదిలో స్నానము చేయించుదురుగాని తీసుకొనిరండని చెప్పెను. ఇంతకంటేనా అమ్మా అని వారాపిల్లను తీసుకొని వెళ్ళిరి. అప్పుడు పార్వతీదేవి పిల్లను చూచి నీళ్ళ లోనున్న యిసుకదోసెడు తీసిగట్టున పోయుమన్నదట. ఆపిల్ల ఆప్రకారము పోయినదికి అదంతయు పసపు అయినదట. మళ్ళీ దోసెడు పోయుమమ్మా అన్నదట. ఆప్రకారము పోయగా అది కుంకుమ ఆయెను. మళ్ళీ పోయుమనగా ఆచిన్నది మళ్ళీ దోసెడు పోయినదికి అది కొబ్బరి అయినదట మళ్ళీ దోసెడు పోయుమన్నా అని చెప్పగా అది బెల్లము ఆయెను. మళ్ళీ దోసెడు పోయుమన్నా అనగా ఆమె ఆప్రకారము పోయినదికి అది జీలకర్ర ఆయెను. అది చూపించి పట్టినయేడుపసపు, మఱుచటియేడు కుంకుమ,

మూడవయేడుకొబ్బరి, నాల్గవయేడు బెల్లము, అయిదవయేడు జీలకఱ్ఱ, నేరుంబావు నేరుంబావు చొప్పున ముతైదువకు తలంటి నీళ్లుపోసి భోజనముపెట్టి వాయనమియ్యమని చెప్పెను. ఈ నోము మాఘమాసములో ఆమావాస్యవెళ్ళిన పాడ్యమి మొదలు నెల్లాళ్లు మళ్ళీ పాడ్యమివరకు నీరాటరేవున పసపుగౌరమ్మను పెట్టుకొని పసపు తోడ అయిదుపద్దాలు, పిండితోడ అయిదుపద్దాలు, కుంకుమతోడ అయిదుపద్దాలు, పెట్టుకొని పూజచేసుకొని యీలా అయిదేండ్లు పూజచేసుకొని గౌరమ్మను నీళ్లలో విడిచి వేసిన వాళ్ళకు నిత్యసౌభాగ్యము వచ్చునని చెప్పెను. ఆప్రకారం ఆపిల్లచేత తల్లిదండ్రులు నోము పట్టించగా చచ్చిన మగడు మళ్ళీ వచ్చెను. ఆమె పట్టిననోమంతాపట్టిరి. శక్తితప్పినా భక్తి తప్పరాదు. అక్షతలుతప్పినా లక్షవేలయేండ్లు అయిదవతనము. ఉద్యావనము కథలోనున్నది.

28. బాలాదివారములకథ.

ఒక బ్రాహ్మణునకు, ఒక కూతురు, ఒకకొడుకు కలరు. కొడుకునకు పెండ్లిఅయి కోడలు కాపురమునకు వచ్చెను. కూతురు చిన్నపిల్ల. ప్రతిదినము వారింటికి యాయవారపు బ్రాహ్మణుడు వచ్చేవాడు. ఈచిన్నపిల్ల ఆబ్రాహ్మణునకు కోజు

యాయవారము వేసి నప్పు డల్లా అతడు “గంగాస్నానఫలసి
ద్ధిరస్తు” అనేవాడు. కోడలు యాయవారము వేయగా “సా
భాగ్యవతీభవ” అనేవాడట! ఆమాటలు విని కూతురు తల్లి
వండ్రులతోడ రోజూ బ్రాహ్మణు న నొకలాగున, వదినె
నొక లాగున దీవించు చున్నా డేమని యడుగు చుండెడిది. ఏ
మని దీవించినా డమ్మా! అని తలదండ్రులు అడిగితే, ఆపిల్ల
ఈరెండు మాటలు చెప్పెను. అది విని తలదండ్రులు దుఃఖపడి
మరునాడు యాయవారపుబ్రాహ్మణుడు వచ్చినప్పుడు జాగ్ర
త్తుగా కనిపెట్టి యుండి, ఏమయ్యా! ఆపిల్ల నాలాగున, ఈపిల్ల
నీలాగున, దీవించెద వని యడిగిరి. ఆబ్రాహ్మణుడు వారిని జూ
చి ఆచిన్నదానికి బాల్యములో వెధవరిక మున్నది. గనుక “గం
గాస్నానఫలసిద్ధిరస్తు” అని దీవించు చున్నాననియు, ఈచిన్నదా
నికి చాలా అయిదవతన మున్నది గనుక “సాభాగ్యవతీభవ” అ
ని దీవించుచున్నాననియు, చెప్పెను. ఆమాటలు విని తల్లిదండ్రు
లు దుఃఖించి మాకొక్కరే కూతురు, నాయవా! అని యేడ్చి
ఆబ్రాహ్మణుని కాళ్లమీదపడి, మాపాలి దేవుడవు నీవే గనుక
నీపిల్లకు అయిదవతనము వచ్చే మార్గము చెప్పి రక్షించ వల
యు నని ప్రార్థించిరి. అప్పు డాబ్రాహ్మణు బ్రహ్మచారి మె
న్వరు తీసివేసేవారు లేరు. అయిననూ నేనొకమాట చెప్పుక

ను. అలా చేయు మనెను. ఇంతకంటే నేమి నాయురా! చెప్పుచుని
 వారడుగగా, ఈపిల్లకు పెండ్లి అయినతరువాత కొన్నిరోజుల
 కేభర్త పోతాడు. పోగానే పోయిన భర్త నింటిలో పెట్టి ఈ
 పిల్లను తీసుకొని మీరు గంగానదికి స్నానానికి వెళ్లండి. అలా
 వెళ్లినయెడల దారిలో నొకముత్తయిదువస్నానానికి వెళ్లుచూ
 చెంగున కట్టుకున్న పసపుపొట్లాము, కుంకుమపొట్లాము పడి
 పోతవి. అవి నింసాదిగ మీపిల్లచేత తీయించి ఆముత్తైదువ
 తో కూడా వెరుకనే స్నానాలరేవునకు వెళ్లండి. అక్కడకు వె
 ల్లిన తరువాత ఆమె స్నానము చేయబోయే సమయమున చెం
 గుసనున్న మూటలు లేకపోగా అయ్యో! నా పసపు, కుంకుమ
 మెవరికో దొరకింది అనుకుంటుంది. ఆమూటవినగానే నాకు దొ
 రకిన దమ్మా! అని మీపిల్లను పసపు కుంకుమ యిప్పునండి.
 ఇయ్యగానే ఆముత్తయిదువ ఆ పిల్లచేతిలోరవ్వంత, మీచేతిలో
 రవ్వంత పసపు, కుంకుమ పెట్టి తాను రాచుకొని స్నానముచే
 యును. అప్పుడు మీ పిల్ల చేత స్నానము చేయించి యింటికి
 తీసుకొని వచ్చి నేరుంబాపు పాలు పరమాన్నము వండించి అ
 దుగుమట్టు పైమట్టు తీసి మధ్య నున్నదిముత్తయిదువ కిప్పించి
 ముత్తయిదువను పంక్తిని పెట్టుకొని భోజనము చేసినతరువాత
 ముత్తయిదువకు చీరె, రవికెలగుడ్డ, తాంబూలము, దక్షిణతో

ఇయ్యాలి అనిచెప్పెను. అలాగు చేసిన చచ్చిన పురుషుడు మళ్ళీ బ్రతుకుతాడు. ఈపిల్ల చిన్నతనంలోను పసపు, కుంకుమ, అన్ని వస్తువులు దొంగతనముచేస్తుంటే మీరుతిల్లిదండ్రులెయ్యండి చూస్తూఉరకొన్నటుచేత యీజన్మమున ఆదొంగతనము చేసిన దోషమున యీపిల్లకు బాలవిధవరికదోషమును, చూడుచు ఉరకొన్న కారణమున పిల్లను చూచి దుఃఖించుట మీకును కలిగినది. అని చెప్పినాడట. ఆమాటలు విని బ్రాహ్మణునకు మొక్కి ఆయన చెప్పినప్రకారం పిల్లకు పెండ్లిచేసిన తరువాత విధవరికము రాగా గంగాస్నానమునకు తీనుకొని వెళ్ళి యథాపీఠిగ జరిపించిరి. ఆ చిన్నదానికి అప్పుడు చచ్చినభర్త మరల బ్రతికి వచ్చెను. ఆమె పట్టిన నోము జగమంతా పట్ట అయిదపతనముతో సుఖపడిరి. శక్తితప్పినా భక్తి తప్పరాదు. అక్షతులు తప్పినా లక్ష వేలయేండ్లు అయిదవతినము.

ఉద్యాపనము కథలో నున్నది.

29. బచ్చలగారి కథ.

ఒక చిన్నది 'కాపురముచేయుచుండగా అన్నగారు చూచుటకు వచ్చెను. ఆ చిన్నది అన్నగారితో కొంతసేపు ఇట్టా గోష్టి నుండి, పిమ్మట పిండివంటలతో వంటచేసి కూరపోవునకు

కరివేపాకు కావలసివచ్చి, అన్నయ్యా! దొడ్డిలో చెట్టుఉన్నది.
 కొంచెము కరివేపాకు తెచ్చిపెట్టుమని అడిగెను. అలాగే అని
 చెప్పి వెళ్ళి యెంతసేపటికి రాలేదు. చాము కరచి అక్కడ వడి
 పోయెను. ఇంకను అన్నగా రెంతసేపటికి రాలేదని ఆ చిన్నది
 దొడ్డికి వెళ్ళేసరికి చెట్టుక్రింద వడిపోయిన అన్నగారు కనిపడెను.
 ఆమె తొట్రుపడుచు వెళ్ళి, అన్నా! అన్నా! అని పిలిచి, పల
 కగపోగా యేడువసాగెను. ఆమె యేడుపు విని ఊళ్ళోవారం
 దరు వచ్చిరి. అందులో ఒక ముసలిముత్తయిదువ ఆచిన్నదాని
 ని చూచి అమ్మాయీ! నీవిక్కడ లేచి లోపలికి వెళ్ళి వుప్పుల
 తోడ, కాయలతోడ, పండ్లతోడ నున్న బచ్చలిచెట్లు తెప్పించి
 పూజచేసి ముత్తయిదువకు తలంటి నీళ్ళుపోసి భోజనము పెట్టి
 వెండిబచ్చలికాయ, బంగారుబచ్చలికాయ చేయించి బంగారు
 పుడి నీవుంచుకొని, వెండిబచ్చలికాయ, చీరె, రవికలగుడ్డ, బచ్చ
 లిచెట్టు, తాంబూలము డక్షిణతో కూడ ముత్తయిదువకు వాయన
 మిచ్చి భోజనము పెట్టి రావమ్మా! వచ్చి నీ అన్నను శేపవమ్మా!
 అన్నదట. ఆమాట విని ఆ చిన్నది చటాలున లేచి ఆముసలి
 అవ్వ చెప్పినట్లు చేసి మళ్ళి వచ్చి అన్నా! అని పిలిచేసరికి
 నిద్రనుండి లేచిన ట్లాతమ లేచి చూచెను. అప్పుడామె సం
 తోషించెను. ఇది బచ్చలిగారినోమమ్మా! ఇది నోచినవారికి

మౌనము, తోడునీడచూచుచు, పట్టింటి చలుచు, అయినవత

కలుగు : . అని ముసలిముత్తమునువ చెప్పి నేను పార్వ

తీ జీవించి చెప్పి అంతర్ధామమునకును ఆమె పట్టిననోము జ

గలుగుము పట్టికి పోయి బచ్చలి తీసుకూడదు. శక్తి తప్పిచా

భక్తి తప్పకూడదు. అక్షతల తప్పిచా లక్ష వేలయేండ్లు అయిన

వతనము. (ఉద్వాహనము కథలో చెప్పబడినది.)

30. ధైర్యలక్ష్మి కథ.

ఒక బ్రాహ్మణుని ఆగుగుకొనుకూచుచు, ఒక కు
తుకును కలసి, ఆకూతురైతియ కాపుగము చేయుచుండెను.
ఆనమయములో మొదటిఅన్నకు పెండ్లికావచ్చును తలపెట్టి రా
వలసిన దని కూతురిని తల్లివారము విలిదిరి. ఆమె సజేలని
తీరా పెండ్లికి ప్రయత్నించు -- శోవుచుండగా ఆమె భర్తకు
ప్రాణము మీదికివచ్చెను. అందుచేత నామె అప్రయోజనము
ను మానివేసెను. అలా అయిన గోజులుఉన్న తరువాత పెండ్లి
అయినతరువాత ఆమె భర్త జబ్బుకుగిరి శీఘ్రము. ఈలాగే అం
దిరి అన్నల పెండ్లిండ్లకు ఆమె ప్రయోజనము చేయవలసికి ఆయ
నకు ప్రాణము మీదికివచ్చి క్రిందపెట్టుచుండేనాగు. ఆపెండ్లి
గోజులు అయినతరువాత ఆయనకు నమ్మదిగానుండేది. చివర

కు కడసారపులన్నకు పెండ్లి రాగా ఆమె ప్రయాణము
సరికి ఆయనకు మామూలుప్రకారము ప్రాణముమీదికి పు
ను. ఆలా జబ్బుచేసినప్పటికి ఈసారి ఆమె ధైర్యముతెచ్చుకొ
ని ఇదియేదో చిత్రముగానున్నది. ఇదిచూతము. నాధైర్యల
క్ష్మియే నన్న కాపాడగల రని ఆమె యెంచుకొని యెవ్వరితో
డను జెప్పక క్రిందపారవేసి పురుషుని చాపలోచుట్టి మూలపె
ట్టి తలుపులు తాళములువేసి తిన్నగా బయలుదేరి పుట్టింటికి
వచ్చుచుండెను. అంతదానిలో నొకజువ్వచెట్టు కనబడెను. ఆమె
రూచెట్టునద్దకు వెళ్ళి నీవేనా చాలికిధైర్యలక్ష్మిని. తల్లీ! నేనుతి
గ యింటికి వచ్చేటప్పటికి నామగనికి నింపాదిగా నుండిన నీకు
ఏడాది పూజచేస్తానని దణ్ణముపెటి తిన్నగాపుట్టింటికి వెళ్ళి అ
న్న పెండ్లి అయినతరువాత యింటికి తిరిగివచ్చెను. వచ్చేసరికి ఎ
ప్పటి జువ్వకిపూజచేసి మఱివచ్చెను. తనుపుతీసిచూచేసరికి మగ
డు లేచివుండెను. మిక్కిలిఆరోగ్యముకలవానివలెనే జబ్బు యే
మిలేక కులాసాగా నుండెను. నాడుమొదలుఏడాది జువ్వకు పూ
జచేసుకున్నదట. అంతః ఆమెకు సిరి, సంపద, తరగనిఅయిదవత
నము వచ్చెను. అంతట ఇరుగుపొరుగుఅమ్మలు వచ్చి, ఏమియ్యగా
చచ్చినపురుషుని యిట్లో పెట్టిచ కామోయి వచ్చేటప్పటికి పు
రుషుడు లేచి తిరుగుచున్నాడు! ఏమి నోము నోచినావు? ఏమివ్ర
తముపట్టినావు? అని అడిగినారట. అడిగితే ధైర్యలక్ష్మి నోము

వట్టిజువ్వి చెట్టుకు పూజ చేసినానమ్మ అన్నదట. ఆమెవట్టిసనోము లోకమంతా పట్టిరి. శక్తి తప్పిరాభక్తి తప్పగాదు. అక్షతలు శప్పినా లక్షవేలయేండ్లు అయిదవతనము. (ఉద్ధావనము కథ లో చెప్పబడినది.)

31. చిలుకుముగ్గులనోముకథ.

ఒక బ్రాహ్మణుడు నాతానము లేనిగాయనది. విష్ణు మూర్తినిగురించి తపస్సుచేసినాడు. విష్ణుమూర్తి ప్రత్యక్షమై అయిదవతనము లేనిఅడవి కావలెనా? అయ్యర్థాయన. లేని ముగవాడు కావలెనా? అని అడిగెను. అయిదవతనము లేని అడవి యే కావలెనని అడిగెను. అప్రకారము పక్షు కూర్చుండు వృద్ధుని చెప్పెను. తరువాత ఆ బ్రాహ్మణుని ఒక అడవికుప్ప కలిగెను. తలదండ్రులు అస్థిలు గా యణమృతమువేరు పట్టి ఆమె వివాహమును గూర్చి చూచుచు గుండీరి. ఎచనూ చేసుకొన్నరుకారు. తలదండ్రులు చూచునూ అడవిలోకి వెళ్ళి ఒక గాతికి పెండ్లిచేయించమని తలచిరి అప్పుడు అడివిలో ఒక ప్రవృత్తి గ్రహముకనబడగా దానికేవివాహముచేసి. అగ్రహము బద్ధలెండితయిపోయెను. అప్పు డాచిన్న పంచాంగము డొల్లలోకి వచ్చి విష్ణుమూర్తిని గురించి తపస్సుచేస్తూ ఉండెను. కొ

నన్నాళ్ళకు తగినంత కుటుంబ విహారము. ఆ చిన్నది రోజూ కష్టము
 చేస్తూ యెవరికీ దేమీ పెట్టకుండా, నాయునికి రాక యీ నాగా
 యణ, నన్నెవ్వరు పెట్టకుండా నారా యణ, అది అటువుండేది.
 అందుకూ ఆ చిన్న నానిని రులో నారా యణ అని పేరు పెట్టింది.
 కొన్నాళ్ళకు ఆమెకు అవసర కాలము వచ్చింది. అప్పుడు నారా
 యణ మూర్తి కాకి అయి వచ్చి కావు కావు మని అనుచు చుండె
 ను. అందుకామె కోవరించి అయి కుతూహలము అయి కుండ వు
 చ్చుకొని కొట్టింది. విష్ణు మూర్తి అయి కుండ వున్న కొని పెళ్ళిగా అం
 దులో ఒక కండ్ గింజ దొరికెను. ఆ గింజ మొలక నెచ్చెను. అది మొ
 లచి చెట్టు అయ్యేసరికి నారా యణ ము దేహి పోయెను. అప్పుడు
 విష్ణు మూర్తి దానిని తీసుకొని పోయి అయి కుండ కట్టి కోయిచ్చి
 ఆ చెట్టు క్రింద వుండ ను నిచ్చెను. అందుకాచిచ్చు ది వీచాస్తూ
 నేను నీకు భక్తురాలిని నన్నిట్లు చెప్పుచున్నావా? అని అడుగ
 గా, నీవు యెవరికి దానధర్మాలు చేసుకోలేదు. అందుచేతి నీ
 కు యిట్లు తట్టెను చివర ది చెప్పెను. ఆ చివర ది పురుగు ఆ చెట్టు
 మీద కొన్నాళ్ళు వుండగా తిరుగి విష్ణు మూర్తి ప్రశ్నార్థమైనా
 భార్య బిలుకు ముగ్గుల నోము పెట్టింది. అప్పుడు నీవు పోయి
 లకు వచ్చును. అప్పుడు ఒక బిందువు నాకు భారవోస్తే వస్తానని
 చెప్పుము. అప్పుడు నీకు మేలగుతుందని చెప్పెను. ఆ
 ప్రకారము లక్ష్మీదేవి దిగు ముగ్గుల నోము పట్టి యిగాయిగా

నా నామమునకు పాపములు కలుగునట్లుగా వచ్చెను. అప్పుడు విష్ణుమూర్తి
 మహిమవల్ల ఆనందమును పొందినామె ఒక ట్రోచియను.
 అప్పుడు డ్రోదే అమ్మాయీ! చేసిన పాపములను గుఱచుకొని పట్టె
 దను. నానలసినదవి కోరెను. అందు కాయనడి అమ్మాయీ! నా
 కోరిక బిందెపు నారబోస్తే నన్నాను లేకపోతే రానని చెప్పె
 ను. అప్రకారం ధాగపొసెదనని డ్రోదేయి చెప్పెను. అప్పు
 డు ఆ పిన్నదాసిని తనకోసం వచ్చి చిలుకుముగ్గుల నోయి పట్టి
 చిలుకుతోకి... ఒక బిందెపు ఆ పిన్నదాసిని ధారబోసెను. అ
 ప్పడు ఆ బిన్నదాసికి నమస్కారములు పోయెను. అప్పుడు
 విష్ణుమూర్తి సేతువున నున్నాడు నీతిని సేవ
 చేయుచున్నాడు.

కు పదిహేనుగురు బ్రాహ్మణులకు పదిహేను కలశలు పదిహేను అంగవస్త్రములు, ముత్తైనువలకు చీరలు, రవికలగుడ్డలు ఇచ్చి, భోజనము పెట్టి, దక్షిణా, తాంబూలము ఇచ్చి ఉద్యావనము చేసుకొవలెను. శక్త్యానుసారము ఏటా సంతర్పణ చేసుకొవలెను. భక్తి తప్పినా ఫలము తప్పదు. కథ లోపము యినా ప్రశ్నలోపము కాగూడదు.

చీలుకుమార్గుల నోము కథ.

తలగ త

పెరగగా

తేవచిన్న వానికి యిస్తునా అని చూస్తూన్నాను ఎవరికి యిచ్చి చేసినా చచ్చిపోతాడు గాని యిది పర్యవశానికి యిచ్చి పెండిచేసెను. ఆరానికిచ్చి పెళ్లిచేస్తే ఆరాయికూడా బద్దలయిపోయెను. ఒక భార్య తమ్ముగారిని చిలుకుచున్నది నోము పట్టింది. నోము పడితే నోచిన నోము నాకు ధారాగతం చేయవలసివచ్చింది. చాగ్గి తీ పరమేశ్వరుల కర్గరకు వెళ్ళి అడిగింది. నోచిన నోమును చేయకున్న పెనిమిటిని ధారాగతము చేస్తారా? యెక్కడయినా కద్దా? అంది. బింగువులు ధారాగతం చేసింది. విధవకు ధారాగతం చేయవలసి వచ్చింది యేమిటనికొన్ని నీళ్లు ధారాగతం చేసింది. అప్పుడు పన్నెండేళ్ల గాళాకొమార్తె అయినది. ఈ బింగువులు పడితేనే అయిదోతం వచ్చింది. ఈ నోము పడితే ఎంత ఫలమో అని అయిదు శేర్ల పిండి తెచ్చి చోమిడిచేసి అయిదేళ్ళు చిలుకు తొక్కి బ్రాహ్మణున కొక ముద్ద భక్తితో యిచ్చి తన పాలిముద్దలో పాలున యిచ్చి పోసి అందరికి పంచిపెట్టి అయిదుగురు ముత్తయిద

అయిదుగురు బ్రాహ్మణులకు భోజనము పెట్టి యిదా

దేళ్ళు నోము నోచుకొని యిదో మేడ

కాసుమండపాలు, పదిహేనువత్తులు.

అయిదేళ్ళు చేసి అయిదో దే

కు కలశాలు, పదిహే

హేమ ముగ్ధుని కంటి జీర్ణము చేసింది. కథనోపమము. చా (వ
తీర్థోపమము కాగాదు. ఇది జీర్ణము కాదు అప్పుడు.

ఉద్ధారపథము:—కదీహేన లశాలు, పదిహేనునత్తుల
దీపములు, పంచముగ్గులు, పదిహేను బ్రాహ్మణులు అవునో
ననము పెట్టింది పెండ్లిశులసికోట భమికతులసికోట అయిదు
మాచికలు బియ్యము మంటపము ఏర్పరచి పూజదేనుకొని ఒక
బ్రాహ్మణునకు దాన మియ్యనలెను. కథ లోపమైనా ప్రశ
లోపము కాకూడదు. భక్తిశక్తిచేతనే సుము తప్పదు.

32. సాన్నిధ్యసాక్షిని పంపింప.

(బొమ్మలతో మా)

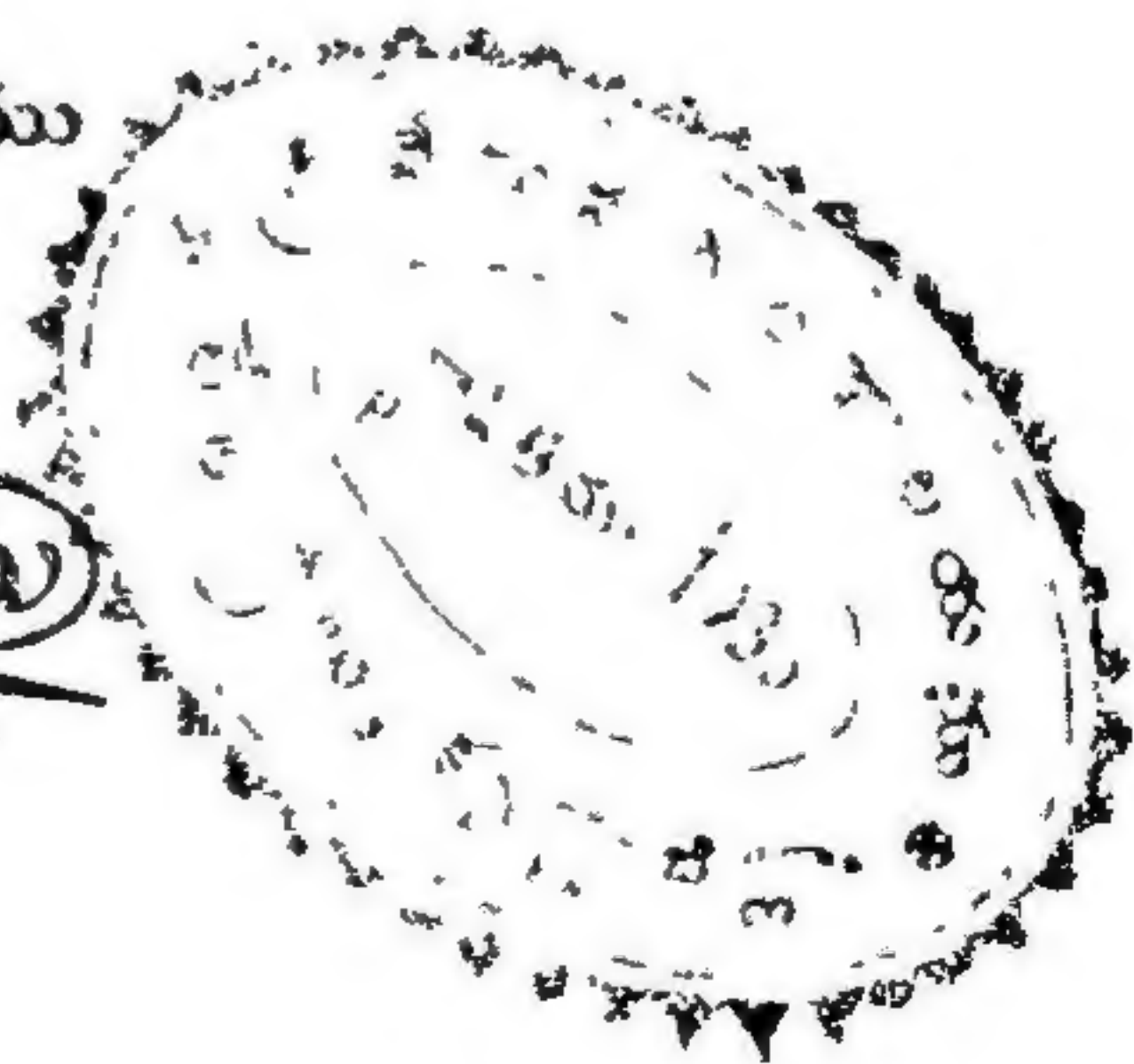
అసినగా పాల్గొని జేచి మూడుపండుగులు వెళ్ళిన ము
క్కనువునాకు ఇచ్చినతోటి యాభూతోకం మీద అట్ట పశ్చ
ము గొంతువంటి ఒక ప్రశ్నము చెప్పచుని యుగెను.
పునొడగెను. ఏమనగా మూడుదొడ్ల పేడచేసి మూ
డు పొనుకొని పదిమంది పేర టాళ్ళను పో
ని వెళ్ళెను. పట్టిపరోజు పులగం
నీలెను. వెండిపరోజు చలిమి
నోడిబుట్టింది. మూడి

లు నైవేద్యము పెట్టి ముద్దునా గారానా పెరిగింది. నాల్గవ రోజున నానబియ్యం నైవేద్యము పెట్టి నాగప్పసాని అయింది. అయిదవనాడు పరమాన్నము నైవేద్యము పెట్టి సేగితేని మనువు కోరింది. ఆరవరోజున గారెలు నైవేద్యము పెట్టి గారాబద్దాడు తోడబుట్టింది. ఏడవనాడు అట్లు నైవేద్యము పెట్టి పట్టి తల్లి అయింది. యెనిమిదవ నాడు బూరెలు నైవేద్యము పెట్టి భూమంతా ఏలింది. తొమ్మిదవనాడు పెరుగు పేసిననెయ్యి నైవేద్యము పెట్టి పెతాళం ఏలింది. కథ చూపనుయినా వ్రతలోపముకారాదు. భక్తితప్పినా ఫలము తప్పదు. పాకు తప్పినా వ్రతము తప్పరాదు.

ఉద్ఘాటనము:—తొమ్మిదిచేటలు, చేట ఒక్కంటికి తొమ్మిదేసి బిళ్ళకూడుములు, తొమ్మిది లక్కజోళ్లు, తొమ్మిది నల్ల పూసలు కోళ్లు, తొమ్మిది ఆకులు, తొమ్మిది చెక్కలు, పెట్టి తొమ్మిందుగురు ముత్తైదువులకు యివ్వవలెను.

ద్వితీయభాగము

సంపూర్ణము

62

మహానగర పంచాయితీ పునర్వ్యవస్థీకరణ పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA124B187
పుస్తకం పేరు	స్థల ప్రకటనలు 02
తారీఖు	29/10/24
ముందు లెక్క	నీ
వెనుక లెక్క	నీ
మొత్తం పేజీలు	65
పెద్ద సైజు పేజీలు	నీ
ఖాళీ పేజీలు	3,62
లెక్కాంబట్టి	17,18
తయారు చేసినది	Kasimbi
పేజీలు విడదీసినది	Kasimbi
Scanned	Ch-Ramya
పరిశీలించినది	DAVEED
పేజీలు పరిశీలించినది	
బైండింగు చేసినది	
ప్రకటనలు చేసినది	
పరిశీలించినది	Good